

ביאור בדרך אפשר

1 אודות שלוש המלאכים שבאו לאברהם אבינו והוא הכין להם סעודה, נאמר
2 בתורה:
3 והוא אברהם אבינו עומד עליהם תחת העץ ויאכלו¹, ומבאר
4 פ"ק אדמו"ר (מהורש"ב רבי שלום דובער, החמישי בשושלת
5 אדמו"רי חב"ד) נשמתו-עדין
6 במאמרו 'דבור המתחיל' זה
7 הפותח בפסוק זה "והוא עומד עליהם
8 תחת העץ ויאכלו" שאמרו לפני
9 חמשים שנה², בשנת תרס"ג,
10 חמישים שנה לפני אמירת המאמר
11 הנוכחי בשנת תשי"ג, דצריך
12 להבין שיכות וקשר הענינים
13 בפנימיות הדברים דעמידת
14 אברהם לאכילת המלאכים,
15 שפאשר הוא היה "עומד
16 עליהם", אז דוקא
17 "ויאכלו".
18 והנה, במה שכתוב כאן בפסוק
19 ויאכלו יש ב' פרושים, פרוש
20 הא', שגראו המלאכים כמו
21 שאכלו³, אבל למעשה לא אכלו
22 וכן הוא במדרש⁴ עלת
23 לקרוא הלך בנימוסה כו'
24 נכנסת לעיר, תנהג לפי נימוסי ומנהגי
25 העיר והוא עומד עליהם תחת
26 העץ ויאכלו, וכי אוכלין היו
27 והרי מלאכים אינם אוכלים אלא
28 נראין כאוכלין. ופרוש הב',
29 שאכלו ממש, כפי שמוכח
30 מזהר פרשת תולדות⁵
31 שפביא שם ענין הנ"ל דעלת

ביאור בדרך אפשר

32 לקרוא כו' שהנכנס לעיר צריך לנהוג כמנהגי המקום ויאנו מסים
33 שהיו נראין כאוכלין, והמשמעות שם שהיו אוכלים ממש,
34 בשונה מפירוש המדרש שרק היו נראים כאוכלים אבל למעשה לא אכלו
35 דמדמה ענין זה למלאך שהיה מתאבק עם יעקב⁶ ולמרות
36 היותו מלאך רוחני, ההיאבקות הייתה
37 בגשמיות שהיה המלאך (באותה
38 שעה) בגוף גשמי המורכב מד'
39 יסודות גשמיים, כמו כל הבריאה
40 הגשמית שמורכבת מארבעת היסודות
41 אש, רוח, מים ועפר ועל-זה מביא
42 הוזהר מה שאכלו המלאכים
43 אצל אברהם, דמזה משמע
44 שהיתה אכילה ממש. וצריך
45 להבין שיכות והקשר הפנימי של
46 שני הענינים דעמידת אברהם
47 לאכילת המלאכים בב'
48 הפרושים שפנה הן לפי פירוש
49 המדרש שלא אכלו אלא היו נראים
50 כאוכלים, והן לפי פירוש הוזהר
51 שהייתה זו אכילה ממש.
52 וגם צריך להבין פללות
53 הענין דאכילת המלאכים,

בס"ד. שבת פרשת וירא, כ"ף מרחשון, ה'תשי"ג (הנחה בלתי מוגה)

4 והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו, ומבאר
5 פ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נשמתו-עדין
6 במאמרו 'דבור המתחיל' זה שאמרו לפני
7 חמשים שנה², דצריך להבין שיכות הענינים
8 דעמידת אברהם לאכילת המלאכים, שפאשר
9 הוא היה "עומד עליהם", אז דוקא "ויאכלו".
10 והנה, במה שכתוב ויאכלו יש ב' פרושים,
11 פרוש הא', שגראו כמו שאכלו³, וכן הוא
12 במדרש⁴ עלת לקרוא הלך בנימוסה כו' והוא
13 עומד עליהם תחת העץ ויאכלו, וכי אוכלין היו
14 אלא נראין כאוכלין. ופרוש הב', שאכלו ממש,
15 כפי שמוכח מזהר פרשת תולדות⁵ שפביא שם ענין הנ"ל דעלת לקרוא כו'
16 ויאנו מסים שהיו נראין כאוכלין, והמשמעות שם שהיו אוכלים ממש,
17 דמדמה ענין זה למלאך שהיה מתאבק עם יעקב⁶ שהיה בגוף גשמי מד'
18 יסודות גשמיים, ועל-זה מביא מה שאכלו המלאכים אצל אברהם, דמזה
19 משמע שהיתה אכילה ממש. וצריך להבין שיכות הענינים דעמידת אברהם
20 לאכילת המלאכים בב' הפרושים שפנה. וגם צריך להבין פללות הענין

(1) פרשתנו יח, ח. 2) בשנת תרס"ג (י"ל בקונטרס בפ"ע בשנה זו (תשי"ג)*, בתוספת מראי מקומות והערות מכ"ק אדמו"ר שליט"א (חלקם נעתקו להלן), ונדפס לאח"ז בסה"מ תרס"ג ע' נ ואילך). (3) פרש"י עה"פ. ב"מ פו, ב. 4) ב"ר פמ"ח, יד. (5) קמד, א. 6) וישלח לב, כה.

(* ונשלח לכו"כ - ראה אג"ק ח"ז ע' נו; נו; עד ("מוסג"פ הקונטרס שהו"ל לא כבר מאת כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע אשר בטח יזכה בזה את הרבים ובפרט שהאמור בו מיוסד על מעלת אכילת כהנים שהוא למעלה מאכילת מזבח, כי ממשיך אור חדש שלמעלה מסדר השתלשלות"); עז ("מוסג"פ הקונטרס שהו"ל לא כבר, מאת כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע חמשים שנה לפני זה, אשר חזרתיו בש"ק כו"). חכ"א ע' קעד.

בהקדמת כ"ק אדמו"ר שליט"א להמאמר כותב: כנראה מיוסד על דרוש כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק" הנדפס בספר טעמי המצות שלו מצות אכילת קדשי קדשים לכהנים, אשר מיוסד או ע"כ שייך למאמר כ"ק אדמו"ר הזקן כי הוא יברך הזבח אחרי כן יאכלו הקרואים, שנא' ב"שבת פ' ויחי בסעודת שחרית שנת תקס"ה] מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"א ע' קסב ואילך. ויעויין ג"כ לקו"ר ר"פ צו, סידור שער ברהמ"ז ביאור ד"ה והקימותי, תו"א ר"פ חיי שרה, סידור סדר סעודת שבת ד"ה יגלה לן טעמי.

והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו

ביאור בדרך אפשר

1 כשלעצמה, גם ללא קשר לעמידת אברהם דַּמְשָׁמַע מדברי הפסוק וכן
 2 מהפירושים במדרש ובווהר שְׁזוּהִי מַעְלָה גְדוּלָה שֶׁנִּפְעָלָה אֲצֵל
 3 הַמַּלְאָכִים עַל־יְדֵי־זֶה שׁ"הוא עומד עליהם", דבר שקודם לכן
 4 לא היה אצלם, ורק כאשר התעלו לדרגה זו הודות לכך שאברהם היה 'עומד
 5 עליהם', היה יכול להיות אצלם
 6 "ויאכלו" וְצָרִיף לְהִבִּין מַהִי 1
 7 הַמַּעְלָה בְּזֶה? 2
 8 (ב) וַיּוֹבֵן זֶה בְּהִקְדָּיִם? 7 מַה 3
 9 שֶׁפְּתוּבָה 8 בתורה לגבי אכילת קרבן
 10 לאחר זמנו ("ביום הקריבו... יאכל
 11 וממחרת... והנותר... ביום השלישי
 12 באש ישרף. ואם האכל יאכל... ביום
 13 השלישי לא יירצה...") ולשון הפסוק
 14 הוא וְאִם הָאָכַל יֵאָכַל, וְאָמְרוּ
 15 רַבּוֹתֵינוּ ז"ל 9 שמכפל הלשון
 16 "האכל יאכל" מובן כי בַּשְּׁתֵּי
 17 אֲכִילוֹת הַכֹּתוּב מְדַבֵּר, אַחַת
 18 אֲכִילַת מִזְבֵּחַ וְאַחַת אֲכִילַת
 19 כֹּהֲנִים וכונת הפסוק לומר שלאחר
 20 הזמן אסור להקריב את בשר הקרבן על
 21 גבי המזבח, וכן אסור לכוהנים לאכלו.
 22 וְצָרִיף לְהִבִּין אִיךָ מְדַמִּים
 23 אֲכִילַת כֹּהֲנִים שֶׁהִיא אֲכִילַת
 24 אָדָם, לְאֲכִילַת מִזְבֵּחַ שֶׁהִיא
 25 עֲנִין הַקֶּרֶבֶת הַקֶּרְבָּנוֹת וּמוֹזִיקִים
 26 את שניהם יחד בפסוק אחד ובביטויים
 27 זהים, והרי אין ספק שה'אכילה'
 28 בהקרבה על גבי המזבח היא דבר נעלה
 29 לאין שיעור לעומת ה'אכילה' על ידי
 30 הכוהנים שהם בני אדם. וּבַיּוֹתֵר
 31 אֵינּוּ מוֹבָן, שלמרות המעלה
 32 הגדולה של 'אכילת מזבח' ביחס
 33 ל'אכילת כוהנים' שֶׁמִּצִּינוּ שִׁישׁ
 34 מִצַּד שְׁנֵי מַעְלָה וִיתְרוֹן בְּאֲכִילַת
 35 אָדָם עַל אֲכִילַת מִזְבֵּחַ,
 36 כְּמֵאֲמָר 10 חכמינו וזכרונם-לברכה
 37 כֹּהֲנִים אוֹכְלִים וּבַעֲלִים
 38 מִתְּכַפְּרִים, וְהֵינּוּ שֶׁאֲכִילַת
 39 כֹּהֲנִים שֶׁהִיא אֲכִילַת אָדָם פּוֹעֵלַת מַה שְּׁלֹא פִּעְלָה אֲכִילַת
 40 הַמִּזְבֵּחַ, שהרי תחילה מקריבים על המזבח את חלקי הקרבן שיש להקריב
 41 ורק לאחר מכן הכוהנים אוכלים את חלקם. וכיוון שאמרו שכפרת הבעלים
 42 נפעלת על ידי אכילת הכוהנים, נמצא שלפחות במובן מסוים יש לכך יתרון

ביאור בדרך אפשר

לגבי ההקרבה על גבי המזבח וְאֵינּוּ מוֹבָן, שֶׁהָרִי אֲכִילַת מִזְבֵּחַ הוּא
 44 עֲנִין הַקֶּרֶבֶת הַקֶּרְבָּנוֹת לקדוש-ברוך-הוא, שֶׁעַל־זֶה אָמְרוּ 11 בווהר
 45 רָזָא דְקֶרְבָּנָא עוֹלָה עַד רָזָא דְאֵין־סוּף, סוד הקרבן עולה עד סוד
 46 האין-סוף, ונמצא שהקרבת הקרבנות, 'אכילת מזבח' היא דבר נעלה מאד
 47 וְאִיךָ אֲפָשֶׁר לוֹמַר שֶׁאֲכִילַת
 48 אָדָם אֲכִילַת בֶּשֶׂר הַקֶּרֶבֶן עַל־יְדֵי
 49 הכוהנים, תְּהִיָּה לְמַעְלָה יוֹתֵר
 50 מִהַקֶּרֶבֶת הַקֶּרְבָּנוֹת ותפעל פעולה
 51 ("בעלים מתכפרים") שלא נפעלת על
 52 ידי ההקרבה על גבי המזבח?
 53 (ג) וּבִאֹר הָעֲנִין, דְּהִנֵּה עֲנִין
 54 הַקֶּרְבָּנוֹת הוּא שֶׁהִקְרִיבוּ
 55 בְּהִמָּה גְשָׁמִית עַל־גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ
 56 וְנִקְלָלָת הֵינּוּ שְׂמֵאֲבַדְתָּ אֶת מִצִּיאוֹתָהּ
 57 הגשמית ועולה ונכללת בְּאֵשׁ
 58 הַרוּחָנִית שֶׁלְמַעְלָה, בְּחִינַת
 59 אַרְיָה דְאָכִיל קֶרְבָּנֵינוּ 12, אריה
 60 שאוכל קרבנות - אמרו חכמינו ז"ל
 61 שהאש שעל גבי המזבח הייתה 'ירבוצה
 62 כאר"י ומבואר על כך בקבלה וחסידות
 63 שכאשר הקרבן נשרף ר'נאכל' על גבי
 64 המזבח הוא מתעלה ונכלל ב"פני
 65 אריה" שבמרכבה העליונה וְהֵינּוּ
 66 שֶׁהִבְהִמָּה הַקֶּרֶבֶן הַבָּא מִן הַבָּקָר וּמִן
 67 הַצֹּאן נִקְלָלָת ב'פְּנֵי שׁוֹר', שהוא
 68 השורש הרוחני של הבהמה הגשמית
 69 וההתעלות של הגשמיות ברוחניות היא
 70 כאשר החיות של הדבר הגשמי נכללת
 71 ועולה בשורשה וְעַל־יְדֵי 'פְּנֵי
 72 שׁוֹר' הִיא נִקְלָלָת ב'פְּנֵי
 73 אַרְיָה', בְּבַחֲיַנַּת אַרְיָה דְאָכִיל
 74 קֶרְבָּנֵינוּ, אריה שאוכל קרבנות
 75 שֶׁהוּא הַבְּחִינָה הַרוּחָנִית שֶׁהִיא
 76 הַשּׁוֹרֵשׁ וְהַמְקוֹר לְנִבְרָאִים הַגְּשָׁמִיִּים
 77 בְּחִינַת מַלְכוּת דְאֲצִילוֹת,
 78 הַסְּפִירָה וְהַבְּחִינָה הָאֲחֵרוֹנָה בְּעוֹלָם
 79 הָאֲצִילוֹת, מִדַּת הַמַּלְכוּת, שֶׁהִיא
 80 מְקוֹר הַחַיּוֹת וְהַשְּׁפָעָה שֶׁל בְּרִיאָה־
 81 יִצְרָה־עֲשִׂיָּה, הַעוֹלָמוֹת שֶׁלְמִטָּה מֵהָאֲצִילוֹת, וְהֵינּוּ דְהַעֲלָאָת
 82 הַקֶּרְבָּנוֹת כאשר מקריבים בהמה גשמית לקרבן, מעלים את החיות שלה
 83 למעלה, וההעלאה הוּוּ הוּא בְּמַלְכוּת דְאֲצִילוֹת, מְקוֹר דְבְּרִיאָה־
 84 יִצְרָה־עֲשִׂיָּה כאמור שההעלאה היא לשרוש ומקור הנברא המתעלה.

(7) בהבא לקמן - ראה גם אוה"ת בראשית (כרך ז) תתשכב, א ואילך. סה"מ ה'ש"ת ע' סב ואילך. (8) צו ז, יח. (9) זבחים יג, ב. וראה לקר"ת ר"פ צו. (10) פסחים נט, ב. (11) ראה זח"ב רלט, א. זח"ג כו, ב. (12) ראה יומא כא, ב. זח"א ו, ב. זח"ב רעת, א. זח"ג יז, א. לב, ב. ועוד. ולהעיר ג"כ מלקו"ת במדבר ד"ה ואר"י כבקר. ואכ"מ.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 חיות הקודש כפי שהם בעולם היצירה נעשית העליה בעולם
 2 הבריאה, ועל-ידי הברור הפרדת הטוב מן הרע וההעלאה שלו
 3 לקדושה שבעולם הבריאה נעשית העליה במלכות דאצילות
 4 כמו שהוא בבריאה-יצירה-עשיה היינו כפי שיורד ונמשך להיות
 5 שורש ומקור לעולמות שלמטה ממנו.
 6 והענין בזה, דהנה, שרש
 7 הדברים הגשמיים הוא
 8 משכיבת הפלים ד'תהו',
 9 העולמות במתכונתם הנוכחית, עם
 10 'סדר השתלשלות' הררגתי ומסודר
 11 ועשר ספירות שהאורות שלהם
 12 מלובשים בתוך כלים ראויים
 13 לקליטתם, נקראים 'עולם התיקון'.
 14 ול'תיקון' קדם 'עולם התהו' בו היו
 15 אורות מרובים וכלים מועטים, מצב
 16 שגרם ל'שכיבת הכלים' ו'נפילה' של
 17 ניצוצות קדושה ואלוקות לתחומים
 18 שמחוץ לגבולות הקדושה. ושרש
 19 הדברים הגשמיים הוא משכיבת הכלים
 20 של עולם התהו. ויש בהם
 21 בניצוצות הקדושה שנפלו מתוהו (והם
 22 שורש הנבראים הגשמיים) ב' אופני
 23 ברורים, שענינם הפרדת הטוב
 24 מהרע והעלאתו לשורשו ומקורו
 25 בקדושה, וענין זה יכול להיות בשני
 26 אופנים ברור שמלמעלה
 27 למטה, על ידי גילוי אור אלוקי
 28 שנמשך מלמעלה למטה וברור
 29 שמלמטה למעלה על ידי העלאת
 30 הגשמיות מלמטה למעלה על ידי
 31 עבודת האדם. הברור של הדברים
 32 הגשמיים שנפלו ב'שכיבת הכלים'
 33 שמלמעלה למטה הוא באפן
 34 שלאחרי השכיבה שנפל הכל
 35 כו', שכל ה'אורות מרובים' מדרגות
 36 שונות שהיו ב'כלים' נפלו למטה הנה
 37 מהמבקר והנעלה באותם אורות
 38 נעשה עולם הבריאה,
 39 והשאר האורות הפחות נעלים
 40 ומובחרים נפל לעולם היצירה.
 41 ונתברר עוד, ניצוצות הקדושה נתבררו ביורד נוסף ונתעלו יותר ונעשה
 42 נבא ונהיה עולם היצירה, המורכב מאורות בדרגה נמוכה יותר מאלה
 43 שבעולם הבריאה והשאר נפל לעשיה. ונתברר עוד, ואחר כך היה
 44 באורות שנפלו ביורד ונעשה עולם העשיה שהאורות שבו הם בדרגה

1 ולכן היתה הקרבת הקרבנות מבהמות גשמיות דווקא על מזבח
 2 החיצון שהיה בתצר המשכן, ולא על המזבח הפנימי שהיה בתוך
 3 בית המקדש דהנה בבית המקדש וכן במשכן היו ג' דיורים,
 4 שלוש מקומות דירה (מדורים) קדש הקדשים, אהל מועד (היכל),
 5 וחצר אהל מועד, כנגד תלת
 6 עלמין¹³ שלושה עולמות שהן ג'
 7 מדרגות קלילות, באור האלוקי
 8 שמתגלה ויורד מלמעלה למטה. האחת
 9 - עולמות האין-סוף שלפני
 10 האצילות ולמעלה מעולם האצילות,
 11 השנייה - עולם האצילות עצמו,
 12 והשלישית - ועולמות בריאה-
 13 יצירה-עשיה¹⁴ שלמטה מעולם
 14 האצילות. דקדש הקדשים מכון
 15 נגד עולמות האין-סוף
 16 שלפני האצילות, ואהל מועד
 17 וההיכל הם מכוונים נגד עולם
 18 האצילות, והעזרה וחצר
 19 המשכן הם מכוונים נגד
 20 עולמות בריאה-יצירה-
 21 עשיה, והקרבת הקרבנות
 22 היא על מזבח החיצון בתצר
 23 המשכן, דמזבח הוא פחינת
 24 מלכות של עולם האצילות,
 25 ומקומו בתצר המשכן, הינו
 26 כמו שהוא מקור לבריאה-
 27 יצירה-עשיה, היינו החלק
 28 התחתון והיצוני שבענין המלכות
 29 שהוא המקור והשרש למה שלמטה
 30 ממנו (בהתאם לכך שהעצם והפנימיות
 31 של כל דרגה הוא ענינה של אותה
 32 דרגה כשלעצמה, והחלק התחתון
 33 והיצוני שלה הוא היותה שורש
 34 ומקור למה שלמטה הימנה) והיגו,
 35 שהעלאת הקרבן וההתכללות
 36 שלו ברוחניות כאמצעות הקרבה על
 37 גבי המזבח היא במלכות
 38 דאצילות כמו שהיא
 39 בבריאה-יצירה-עשיה.
 40 והסדר בזה הוא שהעלאה של
 41 הקרבן הגשמי היא העלאה מלמטה למעלה מדרגה לדרגה שעל-ידי
 42 הקרבת הבהמה הגשמית על המזבח בתצר המשכן שבעולם העשייה
 43 נכללת היא בפני שור' שבעולם היצירה, ועל-ידי אכילת
 44 החיות היצירה היינו שהחיות של הבהמה עולה ונכללת ונאכלת' על ידי

והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 יותר נמוכה מאשר בבריאה וביצירה. וכדי שיווצר עולם בדרגה כזו, האורות
 2 היו צריכים לרדת לעשיה' ושם להתברר ולהתעלות.
 3 והברור של ניצוצות הקדושה שמשלמטה למעלה הוא שעל-ידי
 4 עבודת האדם בעולם העשיה, נעשה הברור בעשיה,
 5 והמבחר שבזה הברור מפריד בין
 6 הטוב והרע, והטוב ביותר והמעולה
 7 ביותר עולה לדרגה גבוהה יותר, וכך
 8 מהאורות העולים מעולם העשייה
 9 נעשה עולם היצירה. ועל-ידי
 10 הברור שבעולם היצירה, שבו
 11 יש אורות נעלים עוד יותר הגה
 12 המבחר שבזה האורות המעולים
 13 ונעלים יותר נעשה עולם
 14 הבריאה. ועל-ידי הברור
 15 שבעולם הבריאה, הגה
 16 המבחר שבזה החלק הנעלה
 17 ביותר מתוך עולם הבריאה עולה
 18 בבחינת מלכות דאצילות שורש
 19 ומקור העולמות בריאה-יצירה-עשייה
 20 והנבראים.
 21 והולך ומבאר בתוספת ביאור מהו ענין
 22 הברור מלמטה למעלה שכולל גם
 23 יצירה והתהוות של העולמות מלמטה
 24 למעלה, שלכאורה הוא בניגוד למבואר
 25 בדרך כלל שסדר בריאת והתהוות
 26 העולמות הוא על ידי ירידת והמשכת
 27 האור האלוקי מדרגה לדרגה מלמעלה
 28 למטה.
 29 והענין בזה, דעם היות
 30 שמצד ההתהוות מצד עצם
 31 הבריאה של הנבראים והעולמות
 32 ישנו כבר הברור שמשלמטה למעלה
 33 למטה, מה ששייך לכל עולם
 34 ועולם כו', כי בכל עולם יורד
 35 ונמשך האור השייך לו לפי דרגתו, כך
 36 שבכל עולם 'מתברר' ואחר כך מתגלה
 37 האור השייך לאותו עולם (וסדר
 38 הדברים הוא שהאור יורד ונמשך
 39 מלמעלה למטה) אחר שלמעשה כבר נתהוו עולמות
 40 ונבראים, עדיין צריך להיות גם הברור שמשלמטה למעלה, כי
 41 הברור שמשלמטה למטה הוא רק בפנימיות העולמות,
 42 כאמור שבכל דרגה ובחינה יש פנימיות, היינו עניינה העצמי והפנימי של
 43 אותה דרגה. וחיצוניות, החלק השייך להשפעה למטה ממנה. והבירור
 44 שמלמעלה למטה קשור בעצמיות ובפנימיות הדרגה אבל החיצוניות
 45 לא נתבררה עדיין, ולכן צריך להיות ה'ברור שני' שמשלמטה
 46 למעלה כדי לברר גם את חיצוניות העולמות. וזהו ענין

עבודת הקרבנות שהבהמה שהייתה בעולם העשייה מתבררת
 ומתעלית ומתבטלת ממציא אותה הגשמית והיא נקללת בעולם היצירה,
 ועל-ידי הברור הנוסף שבעולם היצירה היא נקללת ועולה
 דרגה נוספת מלמטה למעלה בעולם הבריאה, ועל-ידי הברור
 שבעולם הבריאה, שבו נמצאת
 המרכבה העליונה ו'חיות הקודש'
 והקרבן שנשרף על גבי המזבח מתברר
 על ידי אריה דאכיל קרבניו,
 אריה (פני אריה' שבמרכבה העליונה)
 שאוכל קרבנות הגה בחינת
 המלכות עולה לאצילות,
 ועל-ידי העלאת 'מין נוקבין'
 דמלכות, נמשך המשכת 'מין
 דוכרין' ד'זעיר אנפין'
 מבואר בקבלה וחסידות שהיחס בין
 המידות שבספירות העליונות (בחינת
 "זעיר אנפין", פנים זעירות, על שם
 שיש בהם אור מועט ביחס לדרגת
 שלמעלה מהן, ובקיצור ז"א) וספירת
 המלכות, דומה ליחס בין זכר לנקבה
 במובן זה ש"ז"א" הוא המשפיע
 והמלכות היא המקבל, וההשפעה
 מז"א נקראת "מין דוכרין" (מים
 זכריים), ואילו ההתעוררות של
 המלכות מצידה לקבל את ההשפעה
 נקראת "מין נוקבין" (נקביים). ובדרך
 כלל, גם כל התעוררות מלמטה, מצד
 המקבל, נקראת "מין נוקבין" בעוד
 שהשפעה מלמעלה נקראת "מין
 דוכרין". ובעניינו – האור שביזעיר
 אנפין, המידות העליונות, יורד ונמשך
 למטה הודות להתעוררות כתוצאה
 מעבודת ההעלאה מלמטה למעלה.
 ולכן נקראת עבודת הקרבנות
 אכילת מזבח, ולא אכילת
 אדם, אף-על-פי שגם אכילת האדם,
 הכוהנים, היא ענין נעלה הפועל
 ש'בעלים מתכפרים' כמבואר לעיל פי
 אדם' במובן הרוחני למעלה הוא בחינת זעיר-אנפין, המידות
 העליונות, והעליה שנעשית על-ידי הקרבנות היא רק בבחינת
 המלכות, ולא למעלה מזה (כמבואר לעיל בהרחבה שסדר הבירור מלמטה
 למעלה הוא עליה מעולם העשייה עד מלכות דאצילות) ולכן נקרא בשם
 אכילת מזבח, היינו, האכילה ההעלאה והבירור דבחינת
 מלכות. ואף שעל-ידי הקרבנות מקבלת המלכות מבחינת
 זעיר-אנפין, כמבואר לעיל שההעלאה מלמטה (מצד המקבל, 'מין
 נוקבין') מעוררת תוספת המשכה והשפעה מלמעלה (מצד המשפיע, 'מין

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 דכורין, בחינת ז"א) מפל-מקום אין זה ענין אכילת אדם, פי
 2 אכילת אדם שבחינת אדם ("ז"א") שלמעלה "אוכלת" ומקבלת לתוכה
 3 מניצוצות הקדושה שנתבררו ונתעלו היינו שעל-ידי האכילה
 4 מתוסף חיות באדם שלמעלה, אבל על-ידי הקרבנות לא
 5 נעשית המשכה (תוספת
 6 חיות) ב'זעיר אנפין' עצמו, וממילא אין כאן 'אכילה' והנאה,
 7 כביכול, מצד האדם ("ז"א") כפי-אם
 8 שהמלכות מקבלת מ'זעיר
 9 אנפין' ובה אכן יש תוספת אור כי
 10 ההעלאה מעוררת המשכה.
 11 (ד) וענין צריך להבין לגופו של
 12 עניין מה שהעליה שעל-ידי
 13 הקרבנות היא רק בבחינת המלכות,
 14 המלכות, שהרי כמובא לעיל
 15 מדברי הוהר רזא דקרנא עולה
 16 עד רזא דאין-סוף¹¹, סוד
 17 הקרבן עולה עד סוד האין-סוף
 18 היינו, שהעליה שעל-ידי
 19 הקרבנות היא למעלה
 20 מבחינת מלכות, עד רזא הסוד
 21 דאין-סוף שהוא למעלה
 22 מעולמות לגמרי, שהרי 'עולם' הוא
 23 מלשון העלם והסתר וגם העולמות
 24 הרוחניים העליונים מגבילים את האור
 25 האלוקי. ראין סוף' פירושו בלי גבול,
 26 למעלה ממדידה והגבלה, ולמה נאמר
 27 כאן שעבודת הקרבנות פועלת כירור
 28 בדברים הגשמיים והעלאתם רק עד
 29 מלכות דאצילות ולא יותר?
 30 והשאלה מתחזקת עוד יותר כיוון
 31 שעליית הקרבנות עד אין סוף, היא
 32 עניין מרכזי בעבודת הקרבנות וזהו
 33 השעם שקרבנות מכפרים על
 34 חטא, דאף שענין החטא
 35 הוא הפך התורה ומצות,
 36 ותורה ומצות הוא ענין נעלה
 37 ביותר, ואם כן הכפרה על החטא
 38 הייתה צריכה להיות דבר קשה
 39 ומפל-מקום מכפרים הקרבנות על חטא, היינו, שהקרבנות
 40 הם למעלה מענין התורה ומצות, ולכן אף במקום שמצד תורה
 41 ומצוות היה חטא ואין מקום לכפרה, על ידי קרבן החטא מתכפר וזהו
 42 לפי שעל-ידי ההקרבנה של הבהמה על גבי המזבח מתעלית

הבהמה הגשמית היינו החיות הרוחנית האלוקית שבכוחה היא קיימת,
 ועולה ונכללת בשרשה הרוחני בעולם התהו, שהוא למעלה
 מן העולמות לגמרי, כנוכר לעיל שעולם התהו הוא למעלה במדרגה
 מעולם התיקון וסדר ההשתלשלות שבו נבראו העולמות והנבראים
 המוגבלים ועל-ידי זה הודות
 לעלייה עד לדרגה שלמעלה
 מהעולמות נעשה ענין הכפרה
 על תורה ומצות, דתורה היא
 בחינת פנימיות, כמובן גם מזה
 שלימוד התורה הוא באמצעות כוח
 השכל שהוא כוח פנימי בנפש האדם,
 וההבנה והשגה חודרת בתוך כלי מוחו
 של האדם הלומד ומצות הן
 בחינת מקיפין, שלמעלה מקליטה
 פנימית, וכמבואר בתיאור שלכן התורה
 נמשלה למזון שחודר בתוך האדם,
 והמצוות נמשלו ללבושים שהם ממעל
 ומחוץ לאדם עצמו ומקיפים אותו
 מבחוץ אבל מצד שני גם המצוות
 הם מקיפין שעל הכלים,
 היינו שהם בערך הכלים, ויש
 למקיפים אלה יחס ושייכות
 להתלבשות בכלים מה-שאין-בן
 האורות ד'תהו' שכאמור האור
 בתוקף גדול כל כך עד שנהייתה
 'שבידת הכלים' הן אורות ללא כל
 יחס ושייכות לכלים למעלה גם
 מבחינת מקיפין על גבי הכלים.
 וזהו ענין זה שהאורות בתהו נעלים
 אפילו מלהיות 'מקיפים' הוא ביאור
 האמור ש'בתהו' היו אורות
 מרבים¹⁵, דאין הפונה
 מרבים בכמות לבד, ואין
 הכוונה שלא נקלטו בכלים רק משום
 שהיה זה אור רב מכדי להתלבש
 בכלים מועטים אלא האורות תהו
 מרבים גם באיכות¹⁶, היינו
 שהאורות דתהו הם באפן
 אחר לגמרי במדרגה נעלית
 שפאין-ערוף לגבי הכלים ולגבי האורות דתיקון וכל ענין ההתלבשות
 מופרך לגמרי אצלם. דהנה גם בעולם התקון שבו האורות כן
 מלובושים בכלים ומצומצמים לפי ערך הכלי אמרו חכמינו ז"ל¹⁷
 שאור שנברא ביום הראשון שהיה אדם הראשון

(15) ראה עץ חיים שער י (שער התיקון) פ"ה. שער יא (שער המלכים) פ"א-ב. ספ"ה. (16) ראה סה"מ תרכ"ו ע' צו. תרצ"ז
 ס"ע 204 ואילך. וש"נ. (17) ב"ר פ"ג, ו וביפ"ת שם. שמו"ר רפ"ה. ובכ"מ.

והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו

ביאור בדרך אפשר

1 מסוף העולם ועד סופו, לא היה העולם פדאי להשתמש
 2 בו, והקדוש-ברוך-הוא גנו את האור הזה לעתיד לבוא היינו שהוא אור
 3 שאינו שיהי אל העולם, כי העולם הוא לשון העלם והסתר, והאור
 4 הזה הוא בלי גבול עד כדי כך שבאמצעותו אדם הראשון הביט "מסוף העולם
 5 ועד סופו" ומוכן שאין הפונה
 6 שהוא ברבוי בכמות בלבד, 1
 7 אלא שהוא מהות אחרת 2
 8 לגמרי ושונה לחלוטין באיכותו 3
 9 מהאור המוכר לנו כעת, שזהו 4
 10 הפרוש שלא היה העולם 5
 11 פדאי להשתמש בו¹⁶, כי 6
 12 העולם במתכונתו הנוכחית כעולם 7
 13 מוגבל לא מסוגל להכיל אור בלתי 8
 14 מוגבל. ואם הדברים אמורים גם לגבי 9
 15 אורות דתיקון, שהרי מדובר באור 10
 16 שהאיר בעולם הזה לאחר הבריאה, 11
 17 ומזה יוכן במפל-שפן וקל- 12
 18 וחומר שהאורות מרבים 13
 19 דתהו' הם מרבים לא רק בכמות 14
 20 אלא הם מהות אחרת, שונה לחלוטין 15
 21 באיכות, היינו שמעלת 16
 22 האורות ד'תהו' אינה כמעלת 17
 23 העלה הסיבה על העלול 18
 24 התוצאה, כמבואר בקבלה ותמידות 19
 25 שישנם דברים שיציתם והתהוותם 20
 26 היא בדרך 'עילה' ו'עלול' היינו 21
 27 שקיימת סיבה שהיא השורש והמקור 22
 28 לתוצאה, ולמשל השכל הוא סיבה 23
 29 ועילה ל'הולדת' המידות, וכלל הוא 24
 30 בכל התהוות כזו שהעילה היא למעלה 25
 31 מהעלול וגם שיש יחס וערך ביניהם 26
 32 (בשונה להתהוות 'יש' מאין' שהאין' 27
 33 נעלה שלא בערך לעומת ה'יש') 28
 34 ובענינו – מעלת האורות דתהו' לגבי 29
 35 האורות ד'תיקון' וכללות העולמות 30
 36 והנבדלים והמוגבלים, אינה דומה 31
 37 למעלת העילה על העלול אלא 32
 38 שהם בסוג אחר לגמרי שלמעלה לגמרי מן העולמות, 33
 39 וכיון שעל-ידי העלאת הקרבות מלמטה למעלה, מעולם העשייה 34
 40 לעולם היצירה וכן הלאה, כמבואר לעיל, מאיר בחינת רבוי האור 35
 41 ד'תהו', לכן מתמלאים כל הפגמים והחסרונות שנעשו 36
 42 על-ידי החטא אף שבתוך גרדי העולם ואפילו מצד תורה ומצוות כפי 37
 43 שנחלשבו בעיני העולם, זה אכן חסרון ופגם. ואם כן, חזרת השאלה 38
 44 שבתחילת הקטע: אם כפרת החטא היא בגלל ההעלאה לדרגה שלמעלה 39
 45 מהעולם, מדוע העלייה היא רק עד מלכות דאיילות ולא למעלה מזה, והרי 40
 46 "רזא דקרבנא עולה עד אין-סוף"?

ביאור בדרך אפשר

47 אף הענין הוא, דעם היות שעל-ידי הקרבות ממשיכים
 48 האורות ד'תהו', ואכן האורות דתהו' נעלים מהעולמות והם מהות
 49 אחרת לחלוטין הרי סוף סוף גם האורות ד'תהו' עם כל מעלתם
 50 יש להם איזו שיכות להעולמות כפי שהולך ומבאר. דהנה,
 51 אורות מרבים וכלים
 52 מועטים ד'תהו' הם ב' 1
 53 ענינים שתלויים זה בזה, 2
 54 כאמור, הגדרת המהות של עולם 3
 55 התהוה היא "אורות מרובים בכלים 4
 56 מועטים" ומהגדרה זו עצמה אנו 5
 57 למדים שבעצם גם ב'תהו' יש כן יחס 6
 58 וקשר כלשהו בין האורות והכלים עד 7
 59 כדי כך דהאורות תלויים 8
 60 בהכלים והכלים בהאורות, 9
 61 כלומר האורות הם "מרובים" בגלל 10
 62 שהכלים הם "מועטים", והכלים הם 11
 63 "מועטים" בגלל שה"אורות" הם 12
 64 "מרובים". ותוכן הענין הוא דכלים 13
 65 מועטים היינו שתלויים היו 14
 66 במעוט, בהתמעטות והתבטלות של 15
 67 מציאותם בתור 'כלים' שלא היה 16
 68 נרגש בהם בחינת כלי, שנועד 17
 69 להגביל ולצמצם את האור אלא 18
 70 להיפך, הכלי 'ימעט את עצמו' כפי 19
 71 האור כי הכלי היה ברצוא', 20
 72 ברצון להתעלות מגדרי מציאותו 21
 73 ולהיכלל באור ולכן המשיכו 22
 74 הכלים אורות מרבים, כי הרצוא 23
 75 והעלאה מלמטה מגלים וממשיכים 24
 76 תוספת אור מלמעלה (כאמור לעיל 25
 77 לגבי תוספת אור בו"א, המידות 26
 78 העליונות, כתוצאה מהעלאה מלמטה 27
 79 למעלה עד לבחינת מלכות) ו"אורות 28
 80 מרובים" היינו אור שבלתי 29
 81 מתישב בכלי, דהא בהא 30
 82 תלוי, כי הדברים תלויים זה בזה 31
 83 שהכלי פעל על האור 32
 84 שיומשך ויתגלה בתוספת וביתר שאת והאור פעל על הכלי שיהיה 33
 85 "מועט" ולא יגביל, ומזה מוכן שגם האורות ד'תהו' יש להם 34
 86 שיכות אל הכלים ולכן יש לאורות השפעה על הכלים ולכלים יש 35
 87 השפעה על האורות. 36
 88 ואף שהשייכות היא באפן כזה שהאורות לא היו 37
 89 בהתישבות בכלים, ואפשר לומר שלפחות במובן מסויים זו שייכות 38
 90 בעלת משמעות שלילית כי אמנם לאורות יש השפעה על הכלים אבל לא זו 39
 91 בלבד שהכלים לא הכילו את האורות והאורות לא נקלטו בהם בפנימיות 40
 92 ובהתישבות' ואדרבה על-ידי האורות נעשה שבירה בכלים,

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 ולמעשה הכלים איבדו את כל מציאותם **מִפְּל־מְקוֹם**, מִזֶּה גּוֹפָא
 2 **שֶׁנַּעֲשֶׂה שְׁבִירָה בְּפָלִים** בגלל האורות, מוֹבֵן שֶׁיֵּשׁ לָהֶם אִיזוֹ
 3 **שְׂיִכּוּת עִם הַפָּלִים**.
 4 **וְלָכֵן, הַהִמְשָׁכָה שְׁעַל-יְדֵי עֲבֹדַת הַקְּרַבְנוֹת אֵינָה הַמְּשַׁכַּת**
 5 **אֹרֶךְ הַדָּשׁ**, מאור-אין-סוף אלא אור
 6 שבסופו של דבר יש לו שייכות
 7 (מסוימת) לעולמות דָּאָף שְׁעַל-יְדֵי
 8 **עֲבֹדַת הַקְּרַבְנוֹת נִמְשָׁךְ הָאֹרֶךְ**
 9 **דְּתַהוּ**, שבאופן כללי נעלה מהאור
 10 של 'תיקון' ונחשב אור שלמעלה
 11 מהעולמות **מִפְּל־מְקוֹם אֵין זֶה**
 12 **אֹרֶךְ הַדָּשׁ**, שאפשר לומר שמעולם
 13 לא נמשך לעולם **לְפִי שְׁהָאֹרוֹת**
 14 **דְּתַהוּ יֵשׁ לָהֶם שְׂיִכּוּת אֶל**
 15 **הַתִּיקוֹן**. דְּהִנְהָ מֵרוֹת שִׁישׁ הַבְּדֹל
 16 מהותי בין תהו ותיקון, בכל זאת
 17 **תַּהוּ וְתִיקוֹן יֵשׁ לָהֶם**
 18 **שְׂיִכּוּת זֶה לְזֶה, שְׁהָרִי תַּהוּ**
 19 **הוּא בְּשִׁבִיל הַתִּיקוֹן**, והסיבה
 20 לכך שמלכתחילה היה עולם התהו
 21 הוא כדי שלאחר מכן יהיה עולם
 22 התיקון **כְּמֵאֲמָרָה¹⁸ בּוֹנֵה עַל-**
 23 **מְנַת לְסֹתֵר, וְסוֹתֵר עַל-מְנַת**
 24 **לְבָנוֹת¹⁹**, כמו שמצינו בהלכות
 25 שבת שיש בניין שאמנם האדם עושה
 26 פעולה של בנייה אבל הכוונה והתכלית
 27 היא לסתור ולהרוס ולכן הוא נחשב
 28 סתירה והריסה וכן להיפך שיש פעולה
 29 של סתירה והריסה שנעשית על מנת
 30 לבנות ולכן היא נחשבת בניין,
 31 ולענייננו למרות שמצד מהותו ואיכותו
 32 עולם התהו אינו דומה לעולם התיקון,
 33 אבל המטרה והתכלית שלו היא
 34 התיקון **הֵינּוּ דְּבִנְיָן וְשִׁבִירַת**
 35 **הַתַּהוּ** הן בריאתו מלכתחילה והן בניין השבירה שהיה בו, **הַכּוֹל הוּא**
 36 **בְּשִׁבִיל הַתִּיקוֹן, וְאֵף דְּשִׁיכּוּת זֶו** בין תהו ותיקון שמוכיחה על
 37 קשר וזיקה ביניהם **הוּא בְּפָלִים דְּתַהוּ, שְׁהָרִי הַשְּׁבִירָה הִיִּתָּה**
 38 **בְּפָלִים דְּתַהוּ שְׁמָהֶם נַעֲשֶׂה הַתִּיקוֹן, אֲבָל הָאֹרֶךְ נִסְתַּלַּק**
 39 **לְמַעַלָּה**, לכאורה היה מקום לשאול על הקביעה שיש קשר בין 'תהו'
 40 ל'תיקון' מכך שה'תיקון' נעשה מ'תהו' בעקבות השבירה שהייתה בו והרי
 41 השבירה הייתה בכלים שלא יכלו לקלוט ולהכיל בתוכם את האורות, ואילו
 42 האורות עצמם לא 'נשברו' ולא התבטלו ממצויאדם אלא עלו ונסתלקו למעלה
 43 ובסופו של התהליך האור דתהו נתעלה ונתרחק מהתיקון, ואם כן יש הבדל

מִפְּל־מְקוֹם, מִזֶּה גּוֹפָא שֶׁנַּעֲשֶׂה שְׁבִירָה בְּפָלִים,
 מוֹבֵן שֶׁיֵּשׁ לָהֶם אִיזוֹ שְׂיִכּוּת עִם הַפָּלִים. וְלָכֵן,
 הַהִמְשָׁכָה שְׁעַל-יְדֵי עֲבֹדַת הַקְּרַבְנוֹת אֵינָה
 הַמְּשַׁכַּת אֹרֶךְ הַדָּשׁ, דָּאָף שְׁעַל-יְדֵי עֲבֹדַת
 הַקְּרַבְנוֹת נִמְשָׁךְ הָאֹרֶךְ דְּתַהוּ, מִפְּל־מְקוֹם אֵין זֶה
 אֹרֶךְ הַדָּשׁ, לְפִי שְׁהָאֹרוֹת דְּתַהוּ יֵשׁ לָהֶם שְׂיִכּוּת
 אֶל הַתִּיקוֹן. דְּהִנְהָ תַּהוּ וְתִיקוֹן יֵשׁ לָהֶם שְׂיִכּוּת זֶה
 לְזֶה, שְׁהָרִי תַּהוּ הוּא בְּשִׁבִיל הַתִּיקוֹן, כְּמֵאֲמָרָה¹⁸
 בּוֹנֵה עַל-מְנַת לְסֹתֵר, וְסוֹתֵר עַל-מְנַת לְבָנוֹת¹⁹,
 הֵינּוּ דְּבִנְיָן וְשִׁבִירַת הַתַּהוּ הוּא בְּשִׁבִיל הַתִּיקוֹן,
 וְאֵף דְּשִׁיכּוּת זֶו הוּא בְּפָלִים דְּתַהוּ, שְׁהָרִי
 הַשְּׁבִירָה הִיִּתָּה בְּפָלִים דְּתַהוּ שְׁמָהֶם נַעֲשֶׂה
 הַתִּיקוֹן, אֲבָל הָאֹרֶךְ נִסְתַּלַּק לְמַעַלָּה, מִפְּל־מְקוֹם
 לְהִיּוֹת שְׁהַפָּלִים דְּתַהוּ יֵשׁ לָהֶם שְׂיִכּוּת אֶל
 הַתִּיקוֹן, וְהָאֹרֶךְ דְּתַהוּ יֵשׁ לוֹ שְׂיִכּוּת לְפָלִים דְּתַהוּ
 כְּפִי¹⁶, אִם-כֵּן הָרִי יֵשׁ שְׂיִכּוּת לְהָאֹרוֹת דְּתַהוּ עִם
 הַפָּלִים דְּתַיקוֹן, וְלָכֵן הִנְהָ הָאֹרוֹת דְּתַהוּ אֵינָם
 הַמְּשַׁכַּת אֹרֶךְ הַדָּשׁ, אֲלֵא הֵם בְּבַחֲנֵינָה הַהֶאָרָה
 הַשְּׂיִכּוּת לְעוֹלָמוֹת, שְׁפָלְלוּתָהּ הִיא בְּחִינַת מְלָכוּת
 דְּאֲצִילוּת.
אֲמָנָם אֲכִילַת אָדָם הוּא הַמְּשַׁכַּת אֹרֶךְ הַדָּשׁ
שְׁלִמְעָלָה מְהֻעוֹלָמוֹת. דְּהִנְהָ, 'אָדָם' הוּא
בְּחִינַת זְעִיר אֲנַפִּין, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב²⁰ וְעַל דְּמוֹת
הַפֶּסֶא דְּמוֹת כְּמֵרָאָה אָדָם, שְׁהוּא בְּחִינַת זְעִיר-
הַשְּׂיִכּוּת לְעוֹלָמוֹת וְלֹא לְמַעַלָּה מֵהַעוֹלָמוֹת (כְּמֵבֹאֵר לְעִיל בְּהַרְחָבָה).
אֲמָנָם אֲכִילַת אָדָם שבעבודת הקרבנות, היינו אכילת הקרבנות על ידי
 הכוהנים, כנזכר לעיל **הוּא הַמְּשַׁכַּת אֹרֶךְ הַדָּשׁ שְׁלִמְעָלָה**
 מְהֻעוֹלָמוֹת, כְּפִי שְׁהוֹלֵךְ וּמְבֹאֵר.
דְּהִנְהָ, 'אָדָם' בְּמִשְׁמַעוֹת הַרוּחָנִית, בְּאִלוּקוֹת, הוּא בְּחִינַת זְעִיר
אֲנַפִּין, מִלּוּלֵית: פָּנִים זְעִירוֹת. וּבִדְרָךְ כֻּלָּ הַכוּוּנָה לְמִדּוֹת הַעֲלִיּוֹנוֹת
שֶׁבְעוֹלָם הָאֲצִילוּת (שְׁבִיחַס לְאוֹר הָאִלוּקִים שֶׁבְּבַחֲנֵינָה הַמוֹחִין, הָאֹרֶךְ שֶׁבְּמִדּוֹת
הוּא בְּבַחֲנֵינָה 'קִטְנוּת') כְּמוֹ שְׁפָתוֹב²⁰ וְעַל דְּמוֹת הַפֶּסֶא שבמרכבה
 הַעֲלִיּוֹנָה דְּמוֹת כְּמֵרָאָה אָדָם, שְׁהוּא בְּחִינַת זְעִיר-אֲנַפִּין,

(18) לשון חז"ל - שבת לא, ב. (19) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג ח"ב ע' תשכת. מאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ח"ב ע' תקפב ואילך. ובכ"מ. (20) יחזקאל א, כו.

והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

45 מעולמות לגמרי, על-ידי אכילת פהנים למטה. והינו
 46 שההמשכה שעל-ידי אכילת אדם אכילת הכוהנים למטה שגורמת
 47 תוספת אור וחיות באדם העליון, כביכול, היא המשכת אור חדש
 48 שלמעלה לגמרי מהעולמות, דלא זו בלבד שאינו כמעלת
 49 העלה הסיבה והמקור על העלול
 50 התוצאה, אשר כמבואר לעיל (לענין
 51 מעלת האורות דתוהו) כיוון שהחס
 52 בין העילה והעלול הוא קרוב, הרי
 53 מעלת העילה על העלול אינה כל-כך
 54 ברחוק הערך (בשונה מהתהוות בדרך
 55 'יש' מ'אין' שאין כל ערך ודמיון בין
 56 היש' ל'אין', ומעלת האין' היא לאין
 57 שיעור) אלא שהוא האור שנוסף
 58 באדם העליון' על ידי 'אכילת אדם'
 59 הוא אור חדש שלמעלה
 60 מהעולמות לגמרי בשונה מהאור
 61 שנמשך על-ידי 'אכילת מזבח' שאינו
 62 אור חדש, כמבואר לעיל.
 63 (ה) והנה פשם שבזמן הפית
 64 היו בעבודת הקרבנות בבית המקדש
 65 ב' הענינים דאכילת מזבח
 66 ואכילת פהנים, כמו כן גם
 67 עכשו בזמן הגלות יש ב'
 68 אכילות, היינו שני ענינים רוחניים
 69 שונים הנפעלים על-ידי אכילה
 70 אכילת חל ואכילת שבת,
 71 שהם דגמת אכילת מזבח
 72 ואכילת פהנים שלכל אחת מהן
 73 יש פעולה רוחנית שונה. דאכילת
 74 חל, שעליה נאמר²³ ובטן
 75 רשעים תחסר, כלומר שיש עסק
 76 עם דברים בלתי רצויים הוא ענין
 77 הברורים, אכילת מזון גשמי שיש
 78 בו תערובת טוב ורע (כי החיות שלו
 79 היא מקליפת נוגה' שיש בה תערובת
 80 טוב ורע, כמבואר בספר התניא)
 81 והאדם עושה פעולה של 'ברור'
 82 ומפריד את הטוב מהרע ומעלה את
 83 הטוב לקדושה והוא פענין
 84 אכילת מזבח שאף היא מבררת
 85 ומעלה את הקרבנות לקדושה, כמבואר לעיל. ואכילת שבת, שעליה
 86 נאמר²³ באותו פסוק צדיק אוכל לשבע נפשו, אכילה שכל כולה
 87 ענין חיובי הוא ענין המשכת אור חדש מלמעלה למטה
 88 ותוספת אור בקדושה עצמה, והוא פענין אכילת פהנים.

1 ובחינת זעיר-אנפין המידות העליונות (בשונה ממידת המלכות שכל
 2 ענינה הוא להשפיע לעולמות ונבראים מוגבלים) הוא בכלל עולמות
 3 האין-סוף, כמו שכתב רבנו ב'תורה אור' פ'רשת תרומה²¹
 4 על פסוק²² כרוב אחד מקצה מזה וכרוב אחד מקצה מזה,
 5 שהם ב' קצוות, היינו שבענין
 6 הרוחני הפנימי של הכרובים שהיו
 7 במשכן, יש חיבור של שני קצוות
 8 קצה הא' הוא בחינה עליונה
 9 שבנבראים שהוא בחינת
 10 מלכות שבעולם האצילות, וקצה
 11 הב' הוא בחינת זעיר-אנפין
 12 המידות העליונות שהוא סוף
 13 עולמות האין-סוף, דעם
 14 היותו סוף מדרגות האין-
 15 סוף, והדרגה הכי תחתונה שבהם
 16 מפל-מקום הוא בכלל
 17 המאציל הכורא (שלגבי בריאת
 18 עולם האצילות נקרא 'מאציל' כדי
 19 להורות שעולם האצילות בטל לגמרי
 20 באלוקות ואין בו שום הרגשה של 'יש'
 21 ומציאות, וככתוב בספר התניא שעולם
 22 האצילות הוא "אלוקות ממש".
 23 ומפל-מקום למרות שבחינת זעיר
 24 אנפין' שהיא בחינת 'אדם' שייכת ל'אין
 25 סוף' ולא ל'נבראים' צריף להיות
 26 בנה המשכת אור, ותוספת אורות
 27 עליונים יותר ממה שיש בבחינת אלו
 28 מצד עצמם שזהו ענין אכילת
 29 אדם שנתוסף חיות באדם,
 30 כשם שבאדם הגשמי, האוכל מוסף
 31 חיות, כך כביכול באדם העליון
 32 האכילה' (שעל ידי עבודת הקרבנות
 33 למטה) פועלת תוספת חיות ותוספת
 34 אור לפי שעם היותו בכלל
 35 עולמות האין-סוף, ולכאורה יש
 36 בו אור וחיות ללא הגבלה ואינו זקוק
 37 לתוספת אור ותוספת עליו מפל-
 38 מקום להיותו סוף וסיום
 39 עולמות האין-סוף, והדרגה הכי
 40 תחתונה שבאין-סוף היינו שהוא
 41 בגדר תחלה וסוף, שילוב של "תחילה" ו"סוף" היינו חיבור של אין-סוף
 42 עם מה שלמטה מאין-סוף אם-כן הוא הארה לבד שאינו תופס
 43 מקום קלל, והסרה לו חיות ו'מציאות' משלו וצריכה להיות
 44 ההמשכה בבחינת זעיר-אנפין מבחינת האור שלמעלה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 ומוסיף ומפרט את ההבדל בין אכילת חול (הרומה לאכילת מזבח) לאכילת
 2 שבת (הרומה לאכילת אדם):
 3 וְהַעֲנִין הוּא, דְּהֵנָּה אַכִּילַת חוֹל' הוּא עֲנִין עֲבוּדַת
 4 הַבְּרוּרִים, לְבָרַר אֶת הַטוֹב מִן הָרַע, כְּדֹאִיתָא בְּזֵהרָה²⁴ לגבי
 5 כל אכילה נְהָמָא אַפּוּם תְּרַבָּא
 6 לִיכּוּל, שאכילת לחם היא 'לפי חרב'
 7 ורומה למלחמה כי 'עבודת הבירורים'
 8 היא באמצעות מגע עם הגשמיות
 9 שְׁהִמְאָכַל הַגְּשָׁמִי הוּא
 10 מְקַלְפַת נְגַה שֵׁישׁ בּוֹ תַעֲרַכַת
 11 רַע, וְהָאֵדָם בְּטַבְעוֹ נִמְשָׁךְ
 12 לְמַאֲכָל, ומתאווה לאכול וְלָכֵן
 13 יְכוּל עֵלּוּל הַמַּאֲכָל לְהוֹרִיד אֶת
 14 הָאֵדָם, למצב רוחני נחות כמבואר
 15 בספר התניא (פרק ז) אשר "מי שהוא
 16 בּוֹלְלֵי בִשָׁר וּסְבוּבֵי יַיִן לְמַלְאֵת תַּאוּוֹת
 17 גּוֹפּוֹ וּנְפִשׁוֹ הִבְהִמְתּוּ... הֵנָּה עַל־יְדֵיהֶם
 18 יוֹרֵד חַיִּית הַבֶּשֶׂר וְהַיַּיִן שֶׁבִקְרָבוֹ וְנִכְלַל
 19 לְפִי שַׁעַת בְּרַע גָּמוּר שֶׁבִשְׁלוֹשׁ קְלִיפּוֹת
 20 הַטְּמֵאוֹת וְגוֹפּוֹ נַעֲשֶׂה לְהוֹן לְבוֹשׁ
 21 וּמְרַכְבָּה לְפִי שַׁעַת, עַד אֲשֶׁר יִשׁוּב
 22 הָאָדָם וַיַּחְזוֹר לְעֲבוּדַת ה' וְלִתְרוּתוֹ"
 23 וְזֶהוּ עֲנִין הַמְּלַחְמָה הַרוּחָנִית
 24 שֶׁדִּרְשַׁת בֵּית הַאִכִּילָה, שְׁצַרְיָךְ
 25 הָאָדָם לְפַעַל בְּעַצְמוֹ שְׁלֵא זֶה
 26 בְּלִבְדֹּ שְׁהִמְאָכַל לֹא יוֹרֵד
 27 אוֹתוֹ מִדְּרַגְתּוֹ הַרוּחָנִית עַד כַּדִּי כֵן
 28 שִׁיחִיה "לבוש" לקליפות הטמאות,
 29 אֲלֵא עוֹד זֹאת, שֶׁהוּא יְבָרַר
 30 אֶת הַמַּאֲכָל וַיַּעֲלֶה אוֹתוֹ
 31 לְקַדְשָׁהּ.
 32 וְהֵנָּה, בְּרוּר זֶה שֶׁל הַטוֹב הַמַּעֲרֹב
 33 בְּמִזּוֹן הַגְּשָׁמִי וְהַעֲלָתוֹ לְקִדּוּשָׁה
 34 נַעֲשֶׂה עַל־יְדֵי הַתְּגַלּוֹת נֶפֶשׁ
 35 הָאֱלֹקִית דְּוָקָא, רַק בְּכּוֹחַ הָאֵרָה
 36 שֶׁל הַנֶּפֶשׁ הָאֱלֹקִית שְׂבָאָדָם דְּלִהְיוֹת שְׁהָאֵדָם מְטַבְעוֹ, מְצַד נִפְשׁוֹ
 37 הַבְּהִמִּית שִׁישׁ לֵה תַּאוּוֹת גִּשְׁמִיּוֹת בְּדוּמָה לְבַהֲמָה וּמְכַל־שִׁפְנָן מְצַד
 38 גּוֹפּוֹ, שֵׁאִינוּ מֵהוֹת רּוּחָנִית־נִפְשִׁית אֲלֵא מִצִּיאוֹת גִּשְׁמִית נִמְשָׁךְ לְדָבָר
 39 הַגְּשָׁמִי, וּמִשׁוּם זֶה אֶפְשָׁר יִיתְכֵן שְׂכֵאֲשֶׁר הָאָדָם אוֹכֵל מִזּוֹן גִּשְׁמִי
 40 שְׁלֵא זֶה בְּלִבְדֹּ שְׁלֵא יַפְעַל בְּרוּר בְּמַאֲכָל, אֲלֵא אֲדָרְבָּה

שְׁהִמְאָכַל יוֹרֵד אוֹתוֹ, כְּמוֹבָא לְעִיל מִסְפַּר הַתְּנִיָּא שֶׁאִכִּילָה וְשִׁתִּיָּה
 מִתּוֹךְ כּוּוּנָה לְמַלֵּא אֶת תַּאוּוֹתוֹ מוֹרִידָה אֶת הָאָדָם לְמַצַּב רּוּחָנִי יוֹרֵד לְכֵן
 הֵנָּה הַבְּרוּר הוּא עַל־יְדֵי הַתְּגַלּוֹת אוֹר מִתּוֹךְ נֶפֶשׁ הָאֱלֹקִית
 דְּוָקָא. וְלָכֵן כִּיּוֹן שְׂבִירוֹר הַמִּזּוֹן הַגְּשָׁמִי נִפְעַל בְּכּוֹחַ הַתְּגַלּוֹת שֶׁל הַנֶּשְׁמָה,
 הַנֶּפֶשׁ הָאֱלֹקִית, אֲסוּר לְאַכֵּל קֵדָם
 הַתְּפִלָּה כְּמוֹ שְׁפָתוֹב²⁵ לֹא
 תֵאָכְלוּ עַל הַדָּם, וְדָרְשׁוּ
 חֲכָמֵינוּ וְלֹא תֵאָכְלוּ
 קֵדָם שֶׁתְּתַפְּלְלוּ עַל דַּמְכֶם, כִּי
 דְּוָקָא עַל־יְדֵי הַקְּדָמַת עֲבוּדַת
 הַתְּפִלָּה כֵּאֲשֶׁר הָאָדָם מִתְּפַלֵּל כְּנֹדֶשׁ
 מִתּוֹךְ עֲבוּדָה רּוּחָנִית נִפְשִׁית פְּנִימִית
 וּמִתְעוֹרֵר לְהִתְקַרֵּב לְאֱלֹקוֹת וְלִהְתְּחַבֵּר
 עִם הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא וְלִדְבוֹק בּוֹ
 שְׁעַל־יְדֵיהֶם פּוֹעֵל בְּעַצְמוֹ
 הַתְּגַלּוֹת נֶפֶשׁ הָאֱלֹקִית²⁷,
 יְכוּלָּה לְהִיּוֹת לְאַחַר מִכֵּן, בְּאִכִּילָה
 שֶׁהוּא אוֹכֵל לְאַחַר הַתְּעוֹרְרוֹת הַנֶּשְׁמָה
 בְּאִמְצָעוֹת עֲבוּדַת הַתְּפִלָּה עֲבוּדַת
 הַבְּרוּרִים וְהַעֲלָתָה הַמִּזּוֹן לְקִדּוּשָׁה.
 וְהֵינּוּ, שְׁפָלָא הַקְּדָמַת עֲבוּדַת
 הַתְּפִלָּה, לֹא נִיתַן לְפַעוֹל אֶת בִּירוֹר
 הַמִּזּוֹן הַגְּשָׁמִי. וְטַעַם הַדְּבָר, הֵנָּה
 כִּיּוֹן שֶׁהָעֲבוּדָה שֶׁל בִּירוֹר הַטוֹב
 מִן הָרַע הִיא בְּדָרְךְ מְלַחְמָה,
 וְעֲנִין הַמְּלַחְמָה הוּא שְׁגָם
 ה'לְעוֹמֵת־זֶה' הַצַּד שְׂכַנְגַד, הֵינּוּ
 הַקְּלִיפּוֹת וְהַסְטֵרָא־אֲחָרָא (הַנִּקְרָאִים
 "לְעוֹמֵת זֶה" בְּלִשׁוֹן הַפְּסוּק "אֵת זֶה
 לְעוֹמֵת זֶה עֲשֵׂה הָאֱלֹקִים") מִתְּגַבֵּר
 יוֹתֵר לְגַבֵּי פַעוֹלָתוֹ בְּדָרְךְ כִּלְל, כְּמוֹ
 שְׁפָתוֹב²⁸ בְּתוֹרָה לְגַבֵּי יַעֲקֹב וְעַשׂוֹ
 וְלֵאמֹם מְלֵאָם יַאֲמִץ, וּבִסְפָר
 הַתְּנִיָּא מִשְׁתַּמֵּשׁ רַבְּנוּ הוֹקֵן בְּדִמְיוֹ זֶה
 לְגַבֵּי הַמְּלַחְמָה וְהַמַּבָּק הַרוּחָנִי שְׂקִיִּים
 בְּאָדָם בֵּין הַנֶּפֶשׁ הַבְּהִמִּית מְצַד אֶחָד לְנֶפֶשׁ הָאֱלֹקִית מְצַד שֵׁנִי (וְזֶה לְשׁוֹנוֹ
 בְּפָרֶק ט: "הֵנָּה כְּתִיב וְלֵאמֹם מְלֵאָם יַאֲמִץ כִּי הַגּוֹף נִקְרָא עֵיר קִטְנָה וְכִמוֹ שְׁשֵׁנִי
 מְלַכִּים נְלַחְמִים עַל עֵיר אַחַת שְׂכָל אֶחָד רּוּצָה לְכַבֵּשׁהּ וּלְמַלְכוֹן עֲלֶיהָ דִּהֵינּוּ
 לְהַנְהִיג יוֹשְׁבֵיהָ כְּרַצוּנוֹ... כֵּן שְׁתֵּי הַנֶּפֶשׁוֹת הָאֱלֹקִית וְהַחַיּוֹנִית הַבְּהִמִּית
 שֶׁמִּהִקְלִיפָה נְלַחְמִים זֶה עִם זֶה עַל הַגּוֹף וְכֵל אֲבִירוֹ...)" אִי־אֶפְשָׁר לְהִיּוֹת

(24) ח"ג קפח, ב. 25) קדושים יט, כו. 26) ברכות י"ד, סע"ב. 27) ראה לקו"ת פינחס עט, ד. מאמרי אדמו"ר הזקן פרשיות ח"ב ע' תשמז. מאמרי אדה"ז הקצרים ע' שב ואילך. מאמרי אדמו"ר האמצעי ויקרא ח"ב ע' תשנו. אוה"ת בראשית (כרך 1) תתרכ, א. סה"מ תרפ"ט ע' 85. וש"נ. 28) תולדות כה, כג. וראה פרש"י שם. פסחים מב, ב. מגילה ו, א. זח"ב רלו, א. לקו"ת צו יא, ב. ואתחנן ד, סע"ד.

והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 החל הנה תנא סדורא דפת נקט, החורש והזורע כו' 43
 2 הבורר²⁹, נאמר בגמרא של"ט המלאכות האסורות בשבת מנויות במשנה 44
 3 לפי סדר המלאכות הנחוצות כדי להכין לחם ולכן ההתחלה היא בחרישה 45
 4 וזריעה וכן הלאה ובכלל זה מלאכת בורר שהיא חלק מהכנת החיטים לטחינה 46
 5 וכן ניפוי הקמח אכל בשבת 47
 6 'בורר אסור', כמו כל שאר 48
 7 המלאכות המנויות במשנה כהליך 49
 8 הכנת הלחם. והסיבה לכך שבשבת אין 50
 9 מקום לעבודה הרוחנית של 'עבודת 51
 10 הביורים' באכילה היא משום 52
 11 דבשבת אין תערוכות טובי 53
 12 ורע, פדוע אשר בערב שבת 54
 13 אחרי חצות נפרד הרע מן 55
 14 הטוב מעצמו, שהרע יורד ויוצא 56
 15 מהטוב כדברי הוזהר בשלהובא 57
 16 דאשא³⁰, בשלבת אש וכמו 58
 17 שפנת ה'צמח צדק'³¹ ששאל 59
 18 מרבנו הזקן איך יתכן לומר 60
 19 שבשבת אין מבררים הטוב 61
 20 מן הרע אלא מעלים את 62
 21 הטוב, דאם-כן מה נעשה 63
 22 ברע שהיה במאכל, היינו לאן 64
 23 הוא נעלם ואם-כן כיון שלא ייתכן 65
 24 שהרע 'נאבד' בהכרח שמתברר 66
 25 כו' ומה פשר האמירה שבשבת אין 67
 26 מקום לעבודת הביורים, וכי האכילה 68
 27 בשבת לא משפיעה על הרע. והשיב 69
 28 לו, רבנו הזקן שזה אינו, שאין זה 70
 29 נכון לומר שגם בשבת יש 'ביור' כי 71
 30 בשבת נפרד הטוב שבגנה מן 72
 31 הרע שבגנה כנזכר לעיל שהמון 73
 32 מקבל את חיותו מקליפת נוגה שיש בה 74
 33 תערוכת טוב ורע, ובעוד שבימי החול 75
 34 ההפרדה בין הרע והטוב נעשית על ידי 76
 35 האדם, הרי באכילת השבת אין צורך 77
 36 בכך כי ההפרדה נעשתה כבר מערב 78
 37 שבת ועולה למעלה, וכן בכל 79
 38 הדברים הגשמיים הנמשכים

1 הברור, וכאשר ה'לעומת זה' מתגבר, האדם לא יכול לבצע את 'עבודת 2
 3 הביורים' האמורה ודוקא על-ידי הקדמת עבודת התפלה שפועל 4
 5 בעצמו התגלות נפש האלקית, שתאיר בנפש הבהמית ובגוף הגשמי 6
 7 הנה על-ידי-זה בכחו לנצח את המלחמה. 8
 9 והינו, שבשעת הברור גופא 10
 11 עצמו, כאשר האדם אוכל את המזון 12
 13 בפועל אי-אפשר אין לו את 14
 15 היכולת לפעל בעצמו התגלות 16
 17 נפש האלקית, דבר שיכול להיות 18
 19 דווקא על-ידי התעוררות הנשמה 20
 21 שנפעלת בעת התפילה שהרי 22
 23 אדרבה לא זו בלבד שהאוכל איננו 24
 25 מעורר את הנשמה אלא המאכל 26
 27 מורידו למטה, וגורם לאדם 28
 29 דווקא ירידה רוחנית ובטבעו 30
 31 נמשך האדם ומתאוה לדבר 32
 33 הגשמי ולכן הרי זה אך טבעי 34
 35 שהאכילה תגרום לו לשקוע יותר 36
 37 בגשמיות ויהיה לו עוד יותר קשה 38
 39 לעסוק בעבודת הביורים. ורק על- 40
 41 ידי-זה שמתקדם לכן לפני 42
 43 האכילה (שהיא דווקא לאחר התפילה, 44
 45 כאמור שאסור לאכול לפני התפילה) 46
 47 פועל בעצמו התגלות נפש 48
 49 האלקית, אזי יכול לפעל 50
 51 הברור בדבר הגשמי. 52
 53 ומכל זה מובן שהאכילה דחל אינה המושכת 54
 55 דחל שהיא אכילת שבת אינה ענין הברורים, 56
 57 שהרי בשבת 'בורר אסור'. דבששת ימי החל הנה 58
 59 תנא סדורא דפת נקט, החורש והזורע כו' 60
 61 הבורר²⁹, אכל בשבת 'בורר אסור', משום 62
 63 דבשבת אין תערוכות טוב-ורע, פדוע אשר 64
 65 בערב שבת אחרי חצות נפרד הרע מן הטוב, 66
 67 שהרע יורד בשלהובא דאשא³⁰, וכמו שפנת 68
 69 ה'צמח צדק'³¹ ששאל מרבנו הזקן איך יתכן 70
 71 לומר שבשבת אין מבררים הטוב מן הרע אלא 72
 73 מעלים את הטוב, דאם-כן מה נעשה ברע שהיה 74
 75 במאכל, ואם-כן בהכרח שמתברר כו'. והשיב 76
 77 לו, שזה אינו, כי בשבת נפרד הטוב שבגנה מן 78
 79 הרע שבגנה מערב שבת ועולה למעלה, וכן 80
 81 בכל הדברים הגשמיים הנמשכים מגנה שגם 82
 83 מהם מתפרד הרע דגה ונשאך רק הטוב. אלא 84
 85 שזה נעשה בפנימיות הפח שבמאכל, ולפיכך 86
 87 אין נפרד מבחוץ לעין הרוואה. ולכן הנה בשבת 88
 89 אחת מל"ט המלאכות האסורות בשבת היא מלאכת 'בורר' שענינה הוא 89
 90 הוצאת פסולת (דבר לא רצוי) מתוך אוכל (דבר שמעוניינים בו), וכשם 91
 92 שפעולת ה'בורר' בגשמיות אסורה בשבת, כך 'עבודת הביורים' הרוחנית 93
 94 שמתקיימת בחול על ידי האכילה, לא מתבצעת בשבת. דבששת ימי 94

(29 שבת עד, ב. 30) ראה זח"ג רג, ב. הוספות לתו"א ס"פ כי תשא. סהמ"צ להצ"צ מצות לא תבערו אש, בסופה (צ, א).
 (31 סהמ"צ ש.ש.)

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

45 וְהֶעֱנָן בְּזָה, דְּעַם הַיּוֹת שְׁגָם בְּשֵׁשֶׁת יְמֵי הַחֹל יֵשׁ הַמְּשַׁכֵּת
 46 והתגלות 'עֲתִיקָא קְדִישָׁא' שהוא אור שלמעלה מהעולמות אל תוך
 47 העולמות שְׁהוּא הַמְּשַׁכֵּת הַתַּעֲנוּג, כִּשֶׁם שְׁבֵאדָם יֵשׁ עֶשֶׂר כּוֹחוֹת
 48 'פְּנִימִיִּים' פְּרֻטִיִּים שְׁפּוּעֵלִים בְּאֲבְרֵי הַגּוֹף בְּצוּרָה מוֹדַעַת וּמוֹרְגַשָׁת, וְהֵם בְּעִיקֵר
 49 הַשְּׁכָל (הַמוֹחִין – חֲכָמָה בֵּינָה וְדַעַת)
 50 וְהוֹגֵשׁ (הַמִּידוֹת – חֶסֶד וְגִבּוּרָה וְכֵן
 51 הַלֵּאָה) וִישׁ מַעֲלִיָּהם כּוֹחוֹת־נֶפֶשׁ
 52 'מְקִיפִים' כְּלָלִיִּים שְׁלַמְעֵלָה מֵהַתְּלַשּׁוֹת
 53 בְּאֲבְרֵים פְּרֻטִיִּים שֶׁל הַגּוֹף, וְהֵם בְּעִיקֵר,
 54 הַרְצוֹן וְהַתַּעֲנוּג, כִּךְ כְּבִיכּוֹל גַּם לַמַּעֲלָה
 55 בְּאַלּוּקוֹת עֶשֶׂר הַסְּפִירוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת הֵם
 56 כּוֹחוֹת 'פְּנִימִיִּים' וּמַעֲלִיָּהם יֵשׁ רְצוֹן
 57 וְתַעֲנוּג שֶׁהֵם כּוֹחוֹת 'מְקִיפִים' וּמְבֹאֵר
 58 שְׁשֵׁתִי הַבְּחִינּוֹת שֶׁבִּכְתָר' נִקְרָאוֹת
 59 'אַרְיָן אֲנִפִּין – בְּחִינַת הַרְצוֹן, וְרַעֲתִיק
 60 יוֹמִין' – בְּחִינַת הַתַּעֲנוּג. וְהַתַּעֲנוּג
 61 הָאֱלוּקִי בְּבִרְיָאָה קִיִּים תְּמִיד, גַּם בִּימּוֹת
 62 הַחֹל, וְלֹא רַק בִּשְׁבַת וּכְמוֹ שְׁפָתוֹב
 63 בְּכָל יוֹם מְשַׁשֵּׁת יְמֵי בְּרָאשִׁית
 64 "וַיִּבְרָא אֱלֹקִים כִּי־טוֹב" הֵינּוּ
 65 שְׁלִקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא יֵשׁ הַנָּהָה וְתַעֲנוּג,
 66 כְּבִיכּוֹל, מֵהַעֲלֹם (לְבַד מִיּוֹם ב')
 67 שְׁהִיָּתָה בּוֹ מְחֻלָּקֵת כּוֹ³³,
 68 כְּמִבּוֹאֵר בְּמֵאמְרֵי חֲכָמֵינוּ ז"ל עַל כֵּךְ
 69 שֶׁהֵייתָה הַבְּדֵלָה בֵּין מִים עֲלִיוֹנִים וּמִים
 70 תַּחְתּוֹנִים אֲךָ מִצַּד שְׁנֵי וְגַם בְּיוֹם ב'
 71 שְׁלֹא נֶאֱמַר בּוֹ כִּי־טוֹב,
 72 וְלִכְאוּרָה הַדְּבַר מוֹרָה עַל הָעֵדֶר עוֹנֵג
 73 מֵהַבְּרִיאָה בְּיוֹם זֶה הָרִי נִכְפַּל בְּיוֹם ג' ב' פְּעָמִים כִּי־טוֹב, בְּיוֹם
 74 שְׁלִישִׁי נִכְתַּב בְּתוֹרָה פְּעָמִים כִּי־טוֹב וְהַפְּעַם הַנּוֹסֶפֶת הִיא לְגִמְרַ מְלָאָתָה
 75 יוֹם הַשְּׁנַיִם³³ וְנִמְצָא שְׁבִסּוּפוֹ שֶׁל דְּבַר הָעוֹנֵג נִמְשָׁךְ גַּם לְיוֹם הַשְּׁנִי, וְאִם
 76 יֵשׁ הַמְּשַׁכָּה וְהַתְּגַלּוֹת שֶׁל הַתַּעֲנוּג הָעֲלִיּוֹן כִּכֵּל שֶׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֵׂה מְדוּעַ אוֹמְרִים
 77 שְׁעֲתִיקָא קְדִישָׁא' בְּחִינַת הַתַּעֲנוּג שִׁיכַת דּוּקָא לְסַעֲרוֹת הַשְּׁבַת? עַל כֵּךְ בֵּא
 78 הַמַּעֲנָה שֶׁאִמְנָם יֵשׁ אֵת עֲנִיִּין הַתַּעֲנוּג כִּכֵּל יְמוֹת הַשְּׁבֻעָה אֲךָ מְקַלֵּמְקוֹם,
 79 אִינּוּ זֶה דּוֹמָה לְהַמְּשַׁכֵּת הַתַּעֲנוּג שְׁבִשְׁבַת, דְּבִשְׁשֵׁת יְמֵי הַחֹל
 80 הַתַּעֲנוּג הוּא מְרַכֵּב בְּאַיְזָה דְּבַר, נִקּוּדַת הַהִבְדָּל בֵּין 'תַּעֲנוּג עֲצָמִי'
 81 לְתַעֲנוּג מוֹרְכָב' כִּפִּי שֶׁהוּא בְּכוֹחוֹת הַנֶּפֶשׁ הִיא שֶׁתַּעֲנוּג עֲצָמִי הוּא עֲנִיִּין הַתַּעֲנוּג
 82 בְּלִי שִׁתְּלֻבֵשׁ' בְּתַעֲנוּג שֶׁמְכוּוֹן כְּלִפִּי מִטְרָה מְסוּיֶמֶת וְהוּא תַּעֲנוּג 'פְּשׁוּט' לֵאל
 83 'צִירוֹ' וְהַגְּדֵרָה, וְאֵילוֹ 'תַּעֲנוּג הַמוֹרְכָב' הוּא תַּעֲנוּג מְגוֹרָם מְסוּיִים, כְּמוֹ הָעוֹנֵג
 84 שְׁבִשְׁכָל אוֹ הָעוֹנֵג שְׁבִמִּידוֹת (וְרֹאֵה בְּלִקּוּטֵי תוֹרָה' סוֹף סֵפֶר וִיקְרָא: 'הַתַּעֲנוּג
 85 מֵאֲכִילָה וְשִׁתִּיָּה כו' הֵם תַּעֲנוּג מְדַבֵּר שְׁחוּץ מִמֶּנּוּ... וְאִין זֶה כְּמוֹ מְקוּר
 86 הַתַּעֲנוּגִים שֶׁאִין הַתַּעֲנוּג מְדַבֵּר שְׁחוּץ מִמֶּנּוּ") (וּמְבֹאֵר שֶׁלֶּכֶן בִּשְׁבַת מְצוּוֹה
 87 לְהַתַּעֲנוּג בְּמֵאֲכָל וּמִשְׁתָּה, כִּי "שְׁבַת הִיא הַמְּשַׁכֵּת מוֹחִין... הַתַּעֲנוּג הַמְּתַלְּבֵשׁ
 88 בְּחֲכָמָה הִרִי הוּא עַל־דִּיר־מִשְׁל הַתְּלַבְּשׁוֹת וְהַרְכַּבַת הַתַּעֲנוּג" אֲבֵל בְּיוֹם

1 רואה שבשבת יש במאכל שינוי כלשהו לעומת ימי החול, אבל האמת
 2 הפנימית היא שכבר בערב שבת יש הפרדה ו'בירור' במזון. וְלִכֵּן הִנֵּה
 3 בְּשֵׁשֶׁת 'בּוֹרֵר אָסוּר', כִּי אִין בּוֹ צוּרֵךְ לְאַחַר שֶׁהִבְיָרוּר כְּבַר נַעֲשֵׂה מֵעֲצָמוֹ
 4 בערב שבת, וְהָאֲכִילָה דְּשֵׁבַת הִיא הַמְּשַׁכֵּת אוֹר חֲדָשׁ
 5 שְׁלַמְעֵלָה מֵעוֹלָמוֹת שֶׁלָּא הִיא
 6 קִיִּים בְּמֵאֲכָל מֵתַחֲלִיל בְּרִיאָתוֹ כְּמִזוֹן
 7 גִּשְׁמִי
 8 וְהִנֵּה, גַּם לְהָאֲכִילָה דְּשֵׁבַת
 9 שְׁהִיא הַמְּשַׁכֵּת אוֹר חֲדָשׁ,
 10 צְרִיכָה לְהִיּוֹת מְקַדָּם עֲבוֹדַת
 11 הַתְּפִלָּה, נִתְבָּאֵר לְעִיל שְׁלַפְנֵי 'עֲבוֹדַת
 12 הַבְּיּוּרִים' שֶׁל הָאֲכִילָה בִּימּוֹת הַחֹל
 13 צְרִיכָה לְהִיּוֹת עֲבוֹדַת הַתְּפִלָּה שְׁעַל־
 14 יְדֵה הָאָדָם מְגַלָּה אֵת נַפְשׁוֹ הָאֱלוּקִית
 15 וּמִתְגַּבֵּר עַל הַנְּטִיָּה הַטְּבַעִית וְהַמְּשִׁיכָה
 16 הַטְּבַעִית לְאוּכַל. וּבִמְקוֹם לְאוּכַל כְּדִי
 17 לְמַלֵּא אֵת תְּאוּוֹת נַפְשׁוֹ, הוּא אוּכַל
 18 בְּכוּנָה לְבַר וְלֵהֲעֹלּוֹת אֵת הַמֵּאֲכָל
 19 לְקְדוּשָׁה, וְלִפִּי זֶה הִיא אֲפֶשֶׁר לְחֻשׁוֹב
 20 שְׁבִאכִילַת שְׁבַת, כֹּאשֶׁר לֹא עוֹסְקִים
 21 בְּעֲבוֹדַת הַבְּיּוּרִים וְאִין זֶה אֲכִילָה מִתּוֹךְ
 22 'מִלְחָמָה' עִם הַיֵּצֵר, אִין צוּרֵךְ בְּהַקְדָּמָה
 23 וְהַכְנָה שֶׁל עֲבוֹדַת הַתְּפִלָּה, אֲךָ לְאִמִּיתוֹ
 24 שֶׁל דְּבַר לֹא פָתוּת מִמָּה שֶׁעֲבוֹדַת
 25 הַתְּפִלָּה נְחוּצָה בְּתוֹר הַכְּנָה לְעֲבוֹדַת
 26 הַבְּיּוּרִים בִּימּוֹת הַחֹל, הִיא נְחוּצָה
 27 לְעֲבוֹדַת הָאֲכִילָה שְׁבַת כְּדִי לְהַמְּשִׁיךְ
 28 אוֹר חֲדָשׁ שְׁלַמְעֵלָה מֵהַעוֹלָמוֹת
 29 וְאַדְרָבָּה בִּשְׁבַת עֲבוֹדַת הַתְּפִלָּה נְחוּצָה עוֹד מְפָרֵד מִפְּשֵׁת
 30 יְמֵי הַחֹל, כִּי הָעֲבוּדָה שֶׁל הַמְּשַׁכֵּת אוֹר חֲדָשׁ וְנַעֲלָה הִיא 'עֲבוּדָה' יוֹתֵר
 31 'מֵאֲמִצָּת' מֵאֲשֶׁר עֲבוֹדַת הַבְּיּוּרִים דְּלִכֵּן הַתְּפִלָּה דְּשֵׁבַת צְרִיכָה
 32 לְהִיּוֹת בְּאַרְיִכוֹת יְתָרָה כּוֹ³² בְּתוֹסֶפֶת עַל הָאֲרִיכוֹת הַרְגִילָה הַנְּדַרְשָׁת
 33 בִּימּוֹת הַחֹל.
 34 (ו' וְזֶהוּ מַה שְׁאֹמְרִים בְּג' סְעוּדוֹת הַשְּׁבַת,
 35 עֲתִיקָא קְדִישָׁא אֲתִין לְסַעֲדָא בְּהִדְיָה (כְּנוֹסַס הָאֲרִיז"ל בְּקִידוּשׁ לְיוֹם
 36 הַשְּׁבַת) אוֹ בְּהִדְיָה (כְּנוֹסַס הָאֲרִיז"ל בְּקִידוּשׁ לְלֵיל שְׁבַת), הֵינּוּ שְׁבִחִינַת
 37 'עֲתִיק יוֹמִין' נִקְרָאָת 'עֲתִיקָא קְדִישָׁא' בָּאָה, כְּבִיכּוֹל, לְהַשְׁתַּחֲוֶה יַחַד אֲתַנּוּ
 38 בְּסַעֲרוֹת הַשְּׁבַת דְּבְּחִינַת 'עֲתִיקָא קְדִישָׁא' הוּא אוֹר חֲדָשׁ
 39 שְׁלַמְעֵלָה מֵהַעוֹלָמוֹת עַל בְּחִינַת 'עֲתִיק' מְבֹאֵר בְּקַבְלָה וְחִסְדִּיּוֹת שֶׁהִיא
 40 הַחֻלְק הַנַּעֲלָה וְהַפְּנִימִי שֶׁל בְּחִינַת 'כְּתַר עֲלִיּוֹן' וְנִקְרָאָת 'עֲתִיק יוֹמִין' עַל שֵׁם
 41 שְׁנַעֲתַקְתָּ וְנִבְדַּלַת מִבְּחִינַת 'יוֹם' וְגִילּוֹי וְהִיא לַמַּעֲלָה מֵהַעוֹלָמוֹת, בְּהִיּוֹתָה
 42 בְּחִינַת בְּכְתַר' שְׁלַמְעֵלָה מֵעֶשֶׂר הַסְּפִירוֹת (כִּשֶׁם שֶׁהַכְּתַר הוּא מַעַל לְרֹאשׁ
 43 הָאָדָם) וְנִמְצָא שְׁבִאכִילַת שְׁלוֹשֶׁת הַסְּעוּדוֹת שֶׁל הַשְּׁבַת יֵשׁ הַמְּשַׁכֵּת וְהַתְּגַלּוֹת
 44 אוֹר אֱלוּקִי נַעֲלָה שְׁלַמְעֵלָה מֵהַעוֹלָמוֹת, בְּחִינַת 'עֲתִיק'.

והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 הכיפורים צמים "כי הוא גילוי ממקור התענוגים שלמעלה מהחכמה" ועל-דרך-זה למעלה, כביכול, התענוג שבששת ימי החול הוא 'תענוג מורכב' שיש לו 'התלבשות' בניין מסוים ובקללות הוא מרַכֵּב ב'חֲכָמָה', כך שהתלבשות' האור האלוקי בחכמה גרמת את התענוג ואינו תענוג 'עצמי' ו'פשוט' לגמרי דָּאף שְׁה'חֲכָמָה' היא ראשית הספירות, ומאחר שהיא הראש וההתחלה של הספירות היא ספירה נעלית ביותר וקרובה לכתר שהוא בחינת אין-סוף 'פשוט' ולא מורכב' לעומת הספירות שיש להן 'ציור' והגדרה, בכל זאת הָרִי גַם ה'חֲכָמָה' היא מציאות עם 'ציור' והגדרה. ומזה שֶׁהתענוג הנמשך בששת ימי החול הוא מרַכֵּב, הָרִי מוֹבֵן שֶׁהוא הָאָרֶה לְבַד רק הארה מועטת מִהתענוג הַעֲצָמִי, וְהֵינּוּ שֶׁהתענוג בָּא עַל-יְדֵי צְמֻצֻם ומיעוט האור שקיים בו, כיוון שֶׁמְתַצְמָצֵם ומתמעט ויורד מהדרגה העצמית שלו ומתְלַבֵּשׁ ב'חֲכָמָה', וְלִכְּנֹן פְּתִיב בֵּיהּ בבחינת העונג העליון שֶׁם אֱלֹקִים, שהוא מידת הגבורה והצמצום כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב וַיֵּרָא אֱלֹקִים כִּי טוֹב, וְלִ"ב פְּעָמִים "אֱלֹקִים" נֶאֱמַר בְּמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית³⁴, שֶׁהוא מְרַכֵּב הָרִי מוֹבֵן שֶׁהוא הָאָרֶה לְבַד רק הארה מועטת מִהתענוג הַעֲצָמִי, וְהֵינּוּ שֶׁהתענוג בָּא עַל-יְדֵי צְמֻצֻם ומיעוט האור שקיים בו, כיוון שֶׁמְתַצְמָצֵם ומתמעט ויורד מהדרגה העצמית שלו ומתְלַבֵּשׁ ב'חֲכָמָה', וְלִכְּנֹן פְּתִיב בֵּיהּ בבחינת העונג העליון שֶׁם אֱלֹקִים, שהוא מידת הגבורה והצמצום כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב וַיֵּרָא אֱלֹקִים כִּי טוֹב, וְלִ"ב פְּעָמִים "אֱלֹקִים" נֶאֱמַר בְּמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית³⁴, שֶׁהוא עֲנִין הַצְּמֻצֻמִּים הרבים והשונים שנעשו באור האלוקי העליון האינסופי כדי לרדת ולברוא נבראים מוגבלים, דִּהְמִשְׁכַּת והתגלות הַתַּעֲנוּג האלוקי העליון שלמעלה מהספירות הוא בתחילה ב'מוֹחָא סְתִימָא', באותו חלק של המוחין שהוא סתום ונעלם ואינו בא לידי גילוי ומ'חֲכָמָה' נִמְשָׁךְ ל'בִּינָה' עַל-יְדֵי ל"ב נְתִיבוֹת חֲכָמָה ל"ב דרכים שונות שבאמצעותן אור התענוג שהתלבש בחכמה יורד לבניה שֶׁהם צְמֻצֻמִּים, ומ'בִּינָה' נִמְשָׁךְ ל'זְעִיר אַנְפִּין' עַל-יְדֵי נו"ן שְׁעָרֵי בִּינָה שֶׁהם צְמֻצֻמִּים, ומ'זְעִיר אַנְפִּין' נִמְשָׁךְ ל'מַלְכוּת' עַל-יְדֵי צְמֻצֻמִּים. וְנִמְצָא, שֶׁבְּשֵׁשֶׁת יְמֵי הַחֹל הַתַּעֲנוּג הוא מְצַמְצֵם. מִה-שְׁאִין-כֵּן בְּשֶׁבַת דְּכִתִּיב בֵּיהּ³⁵ וַיִּכֵּן אֱלֹקִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, הֵינּוּ שֶׁכָּלוּ הַצְּמֻצֻמִּים ד'שֶׁם אֱלֹקִים', אֲזִי נִמְשָׁךְ וּמְתַגַּלָּה עֲצָמוֹת הַתַּעֲנוּג, וְאִינוּ בָּא בְּמַרְכָּב בְּחֲכָמָה, אֲלָא בְּאִפְּן ד'פְּנִימִיּוֹת אַבָּא פְּנִימִיּוֹת עֲתִיק'³⁶, דְּכִאֲשֶׁר הִמְשַׁכַּת הַתַּעֲנוּג הוא בְּחִיצוֹנִיּוֹת הַחֲכָמָה, הָרִי הַחֲכָמָה וְהַתַּעֲנוּג הֵם ב' דְּבָרִים נִבְדָּלִים זֶה מִזֶּה, הֵינּוּ שֶׁהַתַּעֲנוּג אִינוּ מְתַעַצֵּם וְהַחֲכָמָה לַהֲפֹךְ ל'עֲצָמוֹת' אַחַת, וְכִמוֹ שְׁאֵנוּ רואים שֶׁכִּאֲשֶׁר אָדָם מְמַצֵּא שְׂכָל חֲדָשׁ אֲזִי מְתַעַנֵּג עַל הַשְּׂכָל, בְּחֻלּוֹף הַזְּמַן שֶׁכִּאֲשֶׁר הַשְּׂכָל נִתְיָשֵׁן אֲצִלוֹ אִינוּ מְרַגֵּישׁ בּוֹ תַּעֲנוּג, וְהַעֲנוּג וְהַנְּהָא שְׁהוּ לּוֹ בַּעַת הַמִּצָּאת הַרְעִיּוֹן נִעְלָמוּ וּמִזֶּה מוֹכַח שֶׁהַשְּׂכָל וְהַתַּעֲנוּג הֵם ב' דְּבָרִים נִבְדָּלִים זֶה מִזֶּה, הֵינּוּ שֶׁהַתַּעֲנוּג אִינוּ מְתַעַצֵּם עִם הַתַּעֲנוּג הֵינּוּ שֶׁהַשְּׂכָל מְתַעַנֵּג עַל הַשְּׂכָל, אֲבָל כִּאֲשֶׁר הַשְּׂכָל נִתְיָשֵׁן אֲצִלוֹ אִינוּ מְרַגֵּישׁ בּוֹ תַּעֲנוּג, וּמִזֶּה מוֹכַח שֶׁהַשְּׂכָל וְהַתַּעֲנוּג הֵם ב' דְּבָרִים, כִּי אֵלוּ הֵינּוּ הַשְּׂכָל מְתַעַצֵּם עִם הַתַּעֲנוּג הֵינּוּ שֶׁהַשְּׂכָל מְתַקֵּם, אֲלָא שֶׁהַשְּׂכָל וְהַתַּעֲנוּג הֵם ב' דְּבָרִים נִבְדָּלִים. וְכֵן זֶה הוּא הֵינּוּ הַמִּידוֹת הַשְּׂכָל מְתַקֵּם, אֲלָא מִכָּאן ראייה שֶׁהַשְּׂכָל וְהַתַּעֲנוּג הֵם ב' דְּבָרִים נִבְדָּלִים. וְכֵן זֶה הוּא בְּחִיצוֹנִיּוֹת הַחֲכָמָה, הַרְבוּד הַחִיצוֹנִי שֶׁל הַמוֹחִין שֶׁהוּא

(34) ראה זח"ג פא, ב (ברע"מ). זהר חדש צד, ד. צו, ב. ונפרטו שם קיב, ג-ד. פרדס שער יב (שער הנתיבות) פ"ב. לקו"ת אמור לג, ד. תצא לט, רע"ג. שה"ש לא, ריש ע"ד. לב, ד. ובכ"מ. 35) בראשית ב, ב. וראה לקו"ת בלק עב, א. פינחס עט, ג. שה"ש לב, א. 36) ראה לקו"ת נצבים מט, ד. הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בסה"מ ה'ש"ת ע' 94. וש"נ.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 אכן נפרד ונבדל מהעונג. מה-שאינ-כן בפנימיות החכמה, הנה
 2 'פנימיות אבא פנימיות עתיק', וההתחברות וה'התעצמות' של
 3 החכמה עם התענוג היא מוחלטת עד כדי כך ש'החכמה היא עצמה
 4 תענוג, והוא לפי שאין זה הארה מועטת מהתענוג בלבד,
 5 פני-אם עצמות התענוג, שזהו
 6 פנימיות עתיק כי גם ב'עתיק' 1
 7 עצמו, כמו בחכמה, יש גם פנימיות - 2
 8 עצמות התענוג, וגם חיצוניות - הארה 3
 9 מועטת מהתענוג. והינו שבשפת 4
 10 הוא המושבת פנימיות עתיק, 5
 11 שהוא המושבת אור חדש 6
 12 שלמעלה מהעולמות כפי 7
 13 שנתבאר לעיל. 7
 14 ז) ועל-דרך-זה ברומה להבדל 8
 15 המבואר לעיל בין אכילת חול לאכילת 9
 16 שבת הוא ההפרש וההבדל בין 10
 17 אכילת צדיקים לאכילת 11
 18 בינונים ושלמטה מהם הסוג 12
 19 שלמטה מבינונים, דאכילת 13
 20 הבינונים ושלמטה מהם הוא 14
 21 ענין האכילה שעליה נאמר בפסוק 15
 22 ובטן רשעים תחסר, ואכילת 16
 23 צדיקים הוא ענין האכילה 17
 24 שעליה נאמר בפסוק צדיק אוכל 18
 25 לשבע נפשו. והענין בזה, לפי 19
 26 פנימיות הדברים, דהנה פתיב 20
 27 וזרעתי את בית ישאל זרע 21
 28 אדם וזרע בהמה, דנשמות 22
 29 הבינונים ורשעים הוא זרע 23
 30 בהמה, ונשמות הצדיקים 24
 31 הוא זרע אדם'. כמבואר בקבלה 25
 32 וחסידות שהנשמות הגבוהות ששורשן 26
 33 מבחינת 'אדם העליון' (ככתוב 27
 34 במעשה המרכבה 'ועל הכסא דמות 28
 35 כמראה אדם') ויש להם ידיעה גדולה 29
 36 באלוקות, כאדם בר-דעת, נקראות 30
 37 'זרע אדם' ושאר הנשמות (אשר 31
 38 כדברי רבנו הזקן ב'תורה אור' 'שהם 32
 39 כמעט כל הנשמות שבדורותינו') 33
 40 נקראות 'זרע בהמה'. והנשמות שהם 'זרע אדם' יש להן שאיפה ('רצוא'
 41 ותשוקה) להתקרב לאלוקות ונקראות 'זרע אדם' ככתוב 'רוח האדם העולה
 42 היא למעלה' והנשמות שהם בבחינת 'זרע בהמה' נמשכות אחר הגוף ועיני
 43 העולם הוה ולכן נקראות 'בהמה' ככתוב בהמשך הפסוק 'רוח הבהמה
 44 היורדת היא למטה'. וההפרש ההבדל בין עבודת הנשמות ד'זרע

אדם' לעבודת הנשמות ד'זרע בהמה' הוא, דעבודת
 הנשמות ד'זרע בהמה' היא העבודה ד'דעת תחתון',
 ועבודת הנשמות ד'זרע אדם' היא העבודה ד'דעת עליון'.
 על הכתוב "איל דעות ה" מבואר בחסידות שיש ביחס לעיני אלוקות שתי
 דעות - במבט עליון, מצד האלוקות,
 "דעת עליון", וכפי שהדברים הם מצד
 הנבראים, "דעת תחתון". והיתרון
 הגדול של נשמות הצדיקים שהם
 בבחינת "זרע אדם" הוא שהם עובדים
 את ה' גם בהיותם נשמה בגוף בעולם
 הזה ב"דעת עליון", בעוד שהנשמות
 שהם "זרע בהמה" עובדים את ה'
 ב"דעת תחתון". והנה, דעת
 תחתון' הוא הדעה' והמבט
 ש'התהוות' של העולמות
 והנבראים מהאור האלוקי היא
 התהוות מאין האלוקות שלא מובנת
 ומושגת ב'דעת תחתון' נקראת אין -
 לא-דבר ליש נבראים גשמיים שהם
 יש ומציאות, דלמטה יש
 ולמעלה אין, כי לפי התפיסה של
 'דעת תחתון' המציאות הגשמית היא
 'יש' והמציאות הרוחנית היא 'אין'
 דאף ש'ידע ומרגיש אשר
 האין האלקי הוא הוא
 המחיה ומנהיג את ה'יש, וכל
 חיותו וקיומו של ה'יש הוא
 מהאין האלקי, גם לפי התפיסה
 של "דעת תחתון" האדם יודע ואפילו
 חש שכל קיומו של ה'יש' הגשמי נובע
 מכך שה'אין' הרוחני מקיים ומחיה
 אותו כך שהוא בהחלט מודע לקיומו
 של המקור הרוחני, מכל-מקום
 קורא אותו האדם שעבודתו היא
 בדרגה של "דעת תחתון" קורא למקור
 הרוחני בשם 'אין', פי מה
 שהנברא אינו רואה בניני בשר
 קוראו בשם 'אין', ולכן
 הבטול של האדם לאלוקות ש'מצד
 דעת תחתון' הוא ביטול ברמה נמוכה יחסית הנקרא בטול ה'יש
 בלבד, כלומר שהוא אכן בטל לאלוקות אבל יש מציאות קיימת, 'יש',
 שמתבטלת דאף שהוא בטל להאין האלקי, שהרי הוא יודע
 שהאין האלקי מנהיג אותו, ומשום זה הוא בטל אליו,
 מתוך הכרה שוה המקור לכל חיותו וקיומו מכל-מקום הבטול הוא

והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו

ביאור בדרך אפשר

1 בטול היש בלבד, והיגו שהיש נשאר במציאותו ובגישותו
 2 והאדם ממשיך לחוש את עצמו כמציאות אלא שהוא יש מי שבטל.
 3 הביטוי "יש מי שבטל" דומה לביטוי "יש מי שאוהב" שמשמעו הוא אדם
 4 שנמצא בדרגה גבוהה בעבודת ה', ויתכן אפילו שהוא צדיק שיש לו אהבת
 5 ה' בדרגה גבוהה, ובכל זאת חסר לו
 6 ביטול לאלוקות (ובלשון רבנו הזקן
 7 בספר התניא פרק לה: "נשמת האדם
 8 אפילו הוא צדיק גמור עובד ה' ביראה
 9 ואהבה בתענוגים, אף-על-פיכך אינה
 10 בטילה במציאות לגמרי ליבטל וליכילל
 11 באור ה' ממש להיות לאחדים ביחוד
 12 גמור רק הוא דבר בפני עצמו ירא ה'
 13 ואוהבו") ואף שאיגו דומה יש
 14 מי שבטל מי שדרגתו היא "ביטול
 15 היש" (ועדיין לא הגיע ל'ביטול
 16 במציאות" שהוא ביטול מוחלט) ליש
 17 מי שאוהב, מי שיש לו אהבת ה'
 18 אבל אינו בטל לגמרי והוא "יש" דיש
 19 מי שאוהב הרי גם מצד
 20 עבודתו הוא בגישותו³⁸,
 21 הישות' והמציאות העצמית שלו באה
 22 לידי ביטוי אפילו בעבודת ה' עצמה
 23 דהאֵהֶבֶה היא מה שהוא
 24 רוצה (דאס וואס ער וויל),
 25 והיא ביטוי לרצונו האישי מה-
 26 שאינן יש מי שבטל הרי
 27 מצד עבודתו הוא כבטול, ואם
 28 כן גדולה מעלתו של "יש מי שבטל"
 29 על מעלתו של "יש מי שאוהב"
 30 מכל-מקום אבל מצד שני ובעומק
 31 יותר יש יתרון ב"יש מי שאוהב" על
 32 "יש מי שבטל" כי הרי הבטול של
 33 ה"יש מי שבטל" הוא מצד
 34 עבודתו דוקא, אבל בעצם
 35 מהותו מצד עצמו הוא יש
 36 (אָנְהוּיֵבֶן הוּיֵבֶט זײַן אָן מײַט
 37 יש זה מתחיל עם "יש"), שגוהו יש
 38 מי שבטל היינו שבעצם הוא "יש"
 39 ר'מציאות' אלא שמבטל את עצמו.
 40 בהמה' הוא בטול היש בלבד, ולא 'ביטול במציאות' לכן שיש
 41 בנה עבודת הברורים, והאכילה של הנמצא בדרגה כזו נועדה לברר
 42 את הטוב מהרע דכיון שהיש נשאר במציאותו כי גם לאחר שהוא
 43 מתבטל אין זה ביטול מוחלט וישנו בו תערוכות טוב ורע, צריך
 44 לברר הטוב מן הרע. וזהו התוכן הפנימי של דברי הכתוב וקטן

ביאור בדרך אפשר

45 רשעים תחסר, שמתייחס לאכילתם של הבינונים ואלה שלמטה מהם,
 46 והכוונה היא שצריך לברר את הניצוצות דקדושה שבתוף
 47 הקלפות ולהעלות אותם.
 48 אָמְנָם, עבודת הנשמות הגבוהות והנעלות ד'זרע אדם' היא
 49 העבודה ד'דעת עליון' התפיסה
 50 והגישה שקלמעה יש המציאות
 51 האלוקית הרוחנית היא מציאות
 52 אמיתית ולמטה המציאות הגשמית
 53 היא אין, שכל הענינים
 54 שקלמטה הם אין ואפס וחסרי
 55 כל ערך, ולכן לא שיש בנה ענין
 56 הברורים, כיון שיוצא מענין
 57 הישות לגמרי, ואין כל מציאות
 58 של רע שצריך לברר ולהפריד והיגו,
 59 שהרגש זה שיש בנפשם
 60 ובנשמתם הגבוהה אשר למעלה
 61 יש ולמטה אין, פועל גם
 62 בחלקם בעולם כמבואר בחסידות
 63 שלכל אדם יש חלק בעולם שדווקא
 64 הוא צריך לברר ולהעלות לקדושה,
 65 ואצל בעלי הנשמות הגבוהות שרואים
 66 את העולם כולו כחסר ערך, ורק
 67 הרוחניות האלוקית נחשבת בעיניהם
 68 ל'מציאות', הגישה שלהם שהיא 'דעת
 69 עליון' פועלת גם בחלקם בעולם
 70 שלא יהיו בו הגבלות
 71 העולם, ועולם נעלה כזה אינו זקוק
 72 ל'ביורורים' וכידוע³⁹ שהפעל-
 73 שם-טוב ז"ל לא היה המקום
 74 מסתיר אצלו כלל, אחד
 75 הביטויים המרכזיים לעבודה שהעולם
 76 מוגבל והמציאות הגשמית מסתירה על
 77 האור הרוחני היא מושג המקום
 78 וההבדלים המוחשיים בין קרוב ורחוק
 79 אבל הבעל-שם-טוב חי בעולם הזה
 80 מבלי שהגבלות העולם יהיו בעלות
 81 משמעות מבחינתו ורצה מה
 82 שברחוק מקום ברוק כמו
 83 שראה בקרוב מקום, מבלי להבדיל בין קרוב ורחוק ומבאר שיה
 84 לא היה בדרך נבואה, היינו בכוח רוחני נעלה שמופסט מהגשמיות
 85 אלא בראיה מוחשית ממש, והיגו לפי שההרגש שבנפש
 86 ההכרה שאלוקות היא מציאות אמיתית ("למעלה יש") והמציאות הגשמית
 87 היא חסרת-ערך ("למטה אין") שנובעת מנשמתו, תחושה זו והרגש זה
 88 פעל גם בחלקו בעולם שלא יהיו בו הגבלות העולם,

(38 ראה תו"א הוספות קיד, ד. ועוד. 39) ראה ספר החקירה להצ"צ סה, סע"א.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 (ח) וְהָיָה בְּעֵנָן זֶה בְּדוֹמָה לַהֲפָרֵשׁ בֵּין 'אֲכִילַת אָדָם' ו'אֲכִילַת מִזְבֵּחַ' וְכֵן
 2 הַהֲבֵדֵל בֵּין אֲכִילַת שֶׁבֶת וְאֲכִילַת חוֹל וְכֵן הַהֲבֵדֵל בֵּין אֲכִילַת הַצְּדִיקִים לְאֲכִילַת
 3 הַבְּעִוְנִים וּמִטָּה הוּא גַם הַהֲפָרֵשׁ הַהֲבֵדֵל בֵּין נְשָׁמוֹת וּמְלֶאכִים,
 4 דְּנִשְׁמוֹת יְכוּלוֹת לְהַמְשִׁיךְ מִלְּמַעְלָה לְמִטָּה אֶת הָאוֹר שֶׁלְּמַעְלָה
 5 מִהַעוֹלָמוֹת, וְלִקְלוֹט אוֹתוֹ וְלַהֲכִיל
 6 אוֹתוֹ בְּתוֹכָם מִה־שְׁאִינ־בֶּן
 7 מְלֶאכִים, אִם יִמְשָׁךְ לָהֶם
 8 וּיְתַגַּל עֲלֵיהֶם אוֹר שֶׁלְּמַעְלָה
 9 מֵהֶם יִתְבַּטְּלוּ מִמְּצִיאוֹתָם,
 10 הַיְיִנוּ הַפֶּסֶד וְאִיבֹד הַמְּצִיאוֹת,
 11 כַּמְּאֵמֶר⁴¹ הַגְּמָרָא שְׂכָאֵשׁ
 12 הַמְּלָאכִים טַעְנוּ לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 13 שֶׁלֹּא לְבְרוּא אֶת הָאָדָם הוֹשִׁיט
 14 הַקֶּבֶ"ה אֶצְבְּעוֹ הַקְּטָנָה
 15 בִּיגִינָהּ וּשְׂרָפָם, דְּהַמְשַׁכַּת
 16 הָאוֹר הַאֲלוּקִי שֶׁבְּמֶלְאָכִים הוּא
 17 אוֹר שֶׁלְּפִי עֶרְפָּם דְּוָקָא, לְפִי
 18 יְכוּלוֹת הַקְּלִיטָה שֶׁלָּהֶם וְאִם יִמְשָׁךְ
 19 לָהֶם אוֹר שֶׁלֹּא לְפִי עֶרְפָּם
 20 וּמַעֲבֹר לְמָה שֶׁהֵם מְסוּגָלִים לִקְלוֹט
 21 וְלַהֲכִיל יִתְבַּטְּלוּ מִמְּצִיאוֹתָם.
 22 מִה־שְׁאִינ־בֶּן הַנְּשָׁמוֹת, גַּם
 23 כְּשֶׁהֵן בְּמִצִּיאוֹתָן וּבְחוּךְ הַגְּדִירִים
 24 שֶׁל הַמְּצִיאוֹת שֶׁלָּהֶם יְכוּלוֹת
 25 לְהַמְשִׁיךְ אוֹר שֶׁלְּמַעְלָה
 26 מִהַעוֹלָמוֹת. וְטַעַם הַדְּבָר הוּא
 27 לְפִי שֶׁהַמְּלֶאכִים הֵם נִבְרָאִים,
 28 וּבְנִבְרָאִים אִי-אֶפְשָׁר לֹא יִתֵּן
 29 שְׂמִימָשׁ אוֹר שֶׁלְּמַעְלָה מֵהֶם,
 30 לְפִי שֶׁהֵם בְּחִינַת יֵשׁ
 31 וּמְצִיאוֹת, וְאִם יִתַּגַּל בָּהֶם אוֹר
 32 שֶׁלְּמַעְלָה מִגְּדִירֵי הַמְּצִיאוֹת שֶׁלָּהֶם
 33 יִבְרָאוּ אֶת חֲלוֹטֵי וְיִתְבַטְּלוּ
 34 שְׂמִימָשׁ אוֹר שֶׁלְּמַעְלָה מֵהֶם,
 35 לְפִי שֶׁהֵם בְּחִינַת יֵשׁ
 36 וּמְצִיאוֹת, וְאִם יִתַּגַּל בָּהֶם אוֹר
 37 שֶׁלְּמַעְלָה מִגְּדִירֵי הַמְּצִיאוֹת שֶׁלָּהֶם
 38 יִבְרָאוּ אֶת מְצִיאוֹתָם לְחִלוֹטֵין וְיִתְבַטְּלוּ
 39 וְעַד שֶׁגַּם בַּעַת שְׁלִיחוֹתָם,
 40 שְׂאֵז הֵם בְּכַטּוֹל לְגַמְרֵי עַד
 41 שְׁנִקְרָאִים בְּשֵׁם הַיְיִנוּ, כְּמוֹ

1 וְלִכֵּן רָאָה בְּרַחוּק מְקוֹם כְּמוֹ בְּקְרוֹב מְקוֹם, לְפִי שֶׁבְּחֻלְקוֹ
 2 בְּעוֹלָם לֹא הָיְתָה הַגְּבֻלַת הַמְּקוֹם, וְרַחוּק מְקוֹם וְקְרוֹב
 3 מְקוֹם הָיוּ בְּשִׁוְהָ עַד כַּדִּי כֵךְ שָׂרָא מְרַחוּק בְּאוֹתָהּ מִיַּד שָׂרָא מְקוֹב.
 4 וְהֵינּוּ, שְׁעַם הַיְיִנוּ בְּגִדְרֵי מְקוֹם, לְמִרוֹת שְׁחֵי בְּעוֹלָם הוּוּ בְּחוּךְ גְּדִירֵי
 5 הַמְּקוֹם הִנֵּה הַמְּקוֹם גּוֹפָא עֲצוּמוֹ
 6 נַעֲשֶׂה לְמַעְלָה מִהַגְּבֻלַת
 7 מְקוֹם. וְכְמוֹ מֵאִמֶר חֲכָמֵינוּ מְקוֹם
 8 הָאֲרוֹן אֵינּוּ מִן הַמְּדָה⁴⁰,
 9 בְּקוֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים הִיָּה נֶס, וְהַשְּׁטַח
 10 שֶׁנִּתְפַּס עַל-יְדֵי אֲרוֹן הַקְּדוֹשׁ לֹא נִמְדָּר
 11 בְּמִידוֹת הָאֲרוֹן דְּאָף שֶׁהָאֲרוֹן
 12 הָיָה מְגֻבֵּל בְּאַרְכּוֹ בְּרַחְבּוֹ
 13 וּבְקוֹמָתוֹ כְּבֹבְהוּ, כֵּךְ שֶׁכֵּן הִיָּה בְּחוּךְ
 14 גְּדִירֵי הַמְּקוֹם וְכְמוֹ כֵּן מְקוֹם
 15 קָדֵשׁ הַקְּדוּשִׁים הָיָה מְגֻבֵּל
 16 בְּאַרְכּוֹ בְּרַחְבּוֹ וּבְקוֹמָתוֹ וְגַם לוֹ
 17 הָיוּ מִידוֹת מוֹגְבֵּלוֹת בְּחוּךְ גְּדִירֵי הַמְּקוֹם,
 18 מְכַל-מְקוֹם מְקוֹם הָאֲרוֹן אֵינּוּ
 19 מִן הַמְּדָה וְכֵאלֵלוּ אֵינּוּ קִיָּם. וְכְמוֹ
 20 כֵּן הָיָה אֶצֶל הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב
 21 שֶׁהַמְּקוֹם הַגִּשְׁמִי לֹא הָיָה
 22 בְּבַחְיַנַת יֵשׁ וּמְצִיאוֹת פְּלִל, וְכֵן
 23 הוּא כְּכֹל הַצְּדִיקִים (דְּאָף
 24 שְׁעֵנָן זֶה נֶאֱמַר עַל הַבְּעַל-
 25 שֵׁם-טוֹב, הָרִי פֶן הוּא גַם
 26 כְּכֹל הַצְּדִיקִים), שֶׁבְּחֻלְקָם
 27 בְּעוֹלָם אֵין הַגְּבֻלוֹת הַעוֹלָם.
 28 וּמִזֶּה מוֹבֵן שֶׁבְּצְדִיקִים שֶׁהֵם
 29 לְמַעְלָה מִהַגְּבֻלוֹת הַעוֹלָם לֹא שְׂנֵךְ
 30 כְּלָל עֵנָן עֲבוֹדַת הַבְּרוּרִים, כִּי
 31 אֵין נִתְיַנֵּן מְקוֹם לְרַע כֻּלָּל וְהָאֲכִילָה
 32 דְּצְדִיקִים הוּא עֵנָן צְדִיק
 33 אוֹכֵל לְשִׁבַע נְפִשׁוֹ, וְהוּא עֵנָן
 34 הַמְשַׁכַּת אוֹר חֲדָשׁ שֶׁלְּמַעְלָה
 35 מִהַעוֹלָמוֹת, וְהַמְשַׁכָּה זוֹ
 36 שְׂמִימָשׁ וּשְׂרָשָׁה הִיא לְמַעְלָה
 37 מִהַעוֹלָמוֹת לְגַמְרֵי הִיא נִמְשַׁכַת
 38 וּמִתַּגַּל בְּצִיעֵיר אֲנַפִּין, וְעַל-
 39 יְדֵי הַהַמְשַׁכָּה שְׂבִיעֵיר
 40 אֲנַפִּין נִמְשָׁךְ גַּם לְמִטָּה יוֹתֵר
 41 בְּבַחְיַנַת הַמְּלָכוֹת, שִׁישׁ לֵה
 42 שִׁיבוֹת לְעוֹלָמוֹת שְׂזָהוּ צְדִיק
 43 אוֹכֵל לְשִׁבַע נְפִשׁוֹ, דְּנִפְשׁוֹ
 44 הִיא בְּחִינַת הַמְּלָכוֹת.

28 כַּמְּאֵמֶר⁴¹ הַגְּמָרָא הוֹשִׁיט הַקֶּבֶ"ה אֶצְבְּעוֹ הַקְּטָנָה בִּיגִינָהּ וּשְׂרָפָם, דְּהַמְשַׁכַּת הָאוֹר
 29 שֶׁבְּמֶלְאָכִים הוּא אוֹר שֶׁלְּפִי עֶרְפָּם דְּוָקָא, וְאִם יִמְשָׁךְ לָהֶם אוֹר שֶׁלֹּא לְפִי עֶרְפָּם
 30 יִתְבַּטְּלוּ מִמְּצִיאוֹתָם. מִה־שְׁאִינ־בֶּן הַנְּשָׁמוֹת, גַּם כְּשֶׁהֵן בְּמִצִּיאוֹתָן יְכוּלוֹת
 31 לְהַמְשִׁיךְ אוֹר שֶׁלְּמַעְלָה מִהַעוֹלָמוֹת, מִה־שְׁאִינ־בֶּן
 32 מְלֶאכִים, אִם יִמְשָׁךְ לָהֶם אוֹר שֶׁלְּמַעְלָה מֵהֶם
 33 יִתְבַּטְּלוּ מִמְּצִיאוֹתָם, הַיְיִנוּ הַפֶּסֶד הַמְּצִיאוֹת,
 28 כַּמְּאֵמֶר⁴¹ הַגְּמָרָא הוֹשִׁיט הַקֶּבֶ"ה אֶצְבְּעוֹ הַקְּטָנָה בִּיגִינָהּ וּשְׂרָפָם, דְּהַמְשַׁכַּת הָאוֹר
 29 שֶׁבְּמֶלְאָכִים הוּא אוֹר שֶׁלְּפִי עֶרְפָּם דְּוָקָא, וְאִם יִמְשָׁךְ לָהֶם אוֹר שֶׁלֹּא לְפִי עֶרְפָּם
 30 יִתְבַּטְּלוּ מִמְּצִיאוֹתָם. מִה־שְׁאִינ־בֶּן הַנְּשָׁמוֹת, גַּם כְּשֶׁהֵן בְּמִצִּיאוֹתָן יְכוּלוֹת
 31 לְהַמְשִׁיךְ אוֹר שֶׁלְּמַעְלָה מִהַעוֹלָמוֹת. וְטַעַם הַדְּבָר הוּא לְפִי שֶׁהַמְּלֶאכִים הֵם
 32 נִבְרָאִים, וּבְנִבְרָאִים אִי-אֶפְשָׁר שְׂמִימָשׁ אוֹר שֶׁלְּמַעְלָה מֵהֶם, לְפִי שֶׁהֵם בְּחִינַת
 33 יֵשׁ וּמְצִיאוֹת, וְעַד שֶׁגַּם בַּעַת שְׁלִיחוֹתָם, שְׂאֵז הֵם בְּכַטּוֹל לְגַמְרֵי עַד שְׁנִקְרָאִים

(40) יומא כא, סע"א. וש"נ. (41) סנהדרין לח, ב. וראה סידור הערה לתיקון חצות.

והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 שְׁפָתוֹב בדברי הגר לגבי המלאך שהתגלה אליה וַתִּקְרָא שֵׁם הָרִי' 2
 2 הַדּוֹבֵר אֵלֶיהָ⁴², וְכִי נִשְׁבַּעְתִּי נְאוּם הָרִי'⁴³, הֵינּוּ שְׁלֹפֶעִמִים 3
 3 הַמְּלָאךְ קוֹרֵא לַעֲצֻמוֹ ה', וְזוֹת מִפְּנֵי שֶׁהֵם בְּטָלִים לְאַלּוּקוֹת לְחִלוּטֵינָן, 4
 4 מִכָּל-מְקוֹם לְמִרוֹת שֶׁמְדוּבָר בְּבִטּוֹל עֲצוֹם הָרִי זֶה רַק בְּטוֹל הַיֵּשׁ 5
 5 לְבָד, וְלֹא 'בִּטּוֹל בְּמִצִּיאוֹת' הֵינּוּ 6
 6 שְׁגָם אֲזַי בְּאוֹתָהּ שֶׁעָה עֲצֻמָּה שֶׁהֵם 7
 7 בְּטָלִים בְּבִטּוֹל מוֹחֲלֵט הֵם בְּכַחֲנִינֵת 8
 8 מִצִּיאוֹת, וְלָכֵן אֵינָם יְכוּלִים 9
 9 לְקַבֵּל גְּלוּי אֹרֶךְ אֱלֹקֵי שְׁלֹמֶעֱלָה 10
 10 מִהַמִּצִּיאוֹת שֶׁלָּהֶם כִּי בַעֲצָם לֹא חָל 11
 11 שִׁינוּי בְּגִדְרֵי הַמִּצִּיאוֹת שֶׁלָּהֶם בְּתוֹר 12
 12 נִבְרָאִים. מִה־שְׁאִינָן-וְנִשְׁמוֹת 13
 13 שְׁעִלֵיהֶם נִאֵמַר שֶׁהֵם "חֶלֶק אֱלֹקָה 14
 14 מִמַּעַל" שְׁעִנְיָנָן הוּא שְׁהֶאֱלֹקוֹת 15
 15 נַעֲשֶׂה נִבְרָא⁴⁴, לָכֵן יְכוּלוֹת 16
 16 לְקַבֵּל גַּם בְּכַחֲנִינֵת אֹרֶךְ 17
 17 שְׁלֹמֶעֱלָה מִהֵן כִּי בְּמֵהוֹתֵן הֵן 18
 18 "בְּרֹא" וְלֹא "נִבְרָא". 19
 19 אֲמָנָם, כָּל זֶה הוּא בְּנוֹגֵעַ 20
 20 לְמִלְאָכִים מִצַּד עֲצָמָם, 21
 21 שְׁאֵינָם יְכוּלִים לְקַבֵּל בְּכַחֲנִינֵת 22
 22 אֹרֶךְ שְׁלֹמֶעֱלָה מִהֵם לְפִי שֶׁהֵם 23
 23 בְּכַחֲנִינֵת מִצִּיאוֹת, וְהַתְּגִלוֹת אֹרֶךְ 24
 24 הַנַּעֲלָה מִהֵם תְּגִרוֹם לְאִיבֹד מִצִּיאוֹתֵם 25
 25 וְלָכֵן נִקְרָאִים בְּשֵׁם עוֹמְדִים, 26
 26 בְּמִשְׁמַעוֹת שֶׁל 'עוֹמְדִים' וְנִיִּצְבִים תְּמִיד 27
 27 בְּדִרְגָה אַחַת לֵלֵא שִׁינוּי (כְּכַתוּב "וְנִתְּתִי 28
 28 לָךְ מִהַלְכִים בֵּין הָעוֹמְדִים אֱלֹהִים") 29
 29 לְפִי שֶׁכָּל עֲלִיָּתָם גַּם כִּשְׁהֵם 30
 30 מִתְּעַלִים מְדֻרָגָה לְדֻרָגָה הֵיא 31
 31 בְּמִדְרַגַת הָעוֹלָמוֹת, וּבִתּוֹךְ גִּדְרֵי 32
 32 הָעוֹלָמוֹת וְהֵם בְּכַחֲנִינֵת מִצִּיאוֹת, 33
 33 וְכִיוּן שֶׁהַעֲלִיָּה הֵיא לֹא שִׁינוּי מֵהוֹתִי 34
 34 מִהַמְּצַב הַקּוֹדֵם אֵלֵא הַתְּקַדְמוֹת 35
 35 מִסְּטוּיִמַת בְּתוֹךְ גִּדְרֵי הַמִּצִּיאוֹת שֶׁלָּהֶם 36
 36 עֲצֻמָּה, לָכֵן נִקְרָאִים הַמְּלָאכִים 37
 37 'עוֹמְדִים' אֲבָל עַל-יְדֵי עֲבוֹדַת 38
 38 נִשְׁמוֹת הַצַּדִיקִים, פּוֹעֲלִים גַּם 39
 39 בְּמִלְאָכִים שִׁיְהִיָּה בְּהֵם 40
 40 הַמְּשַׁכְּת אֹרֶךְ חֲדָשׁ שְׁלֹמֶעֱלָה 41
 41 מִהָעוֹלָמוֹת וְהֵם יוֹכְלוּ לְקַלוֹט אוֹתוֹ 42
 42 וְלֹא לְהַתְּבַטֵל מִמִּצִּיאוֹתֵם.

וְזֶהוּ מֵה שְׁפָתוֹב בַּפְּסוּק שְׁבו נִפְתַח הַמֵּאֵמֶר וְהוּא אֲבֵרָה אֲבִינוּ, צִדִיק 43
 עִם נִשְׁמָה, עוֹמֵד עֲלֵיהֶם תַּחַת הָעֵץ וַיֹּאכְלוּ, דְּעַל-יְדֵי-זֶה 44
 שְׁאֲבָרְהֵם "עוֹמֵד עֲלֵיהֶם" וְהִשְׁפִיעַ עֲלֵיהֶם אֹרֶךְ אֱלֹקֵי, פְּעַל שִׁיְהִיָּה 45
 בְּהֵם 'אֲכִילַת אָדָם', שְׁאִכְלֵתָם תַּפְעַל הַמְּשַׁכְּת אֹרֶךְ עֲלִינוּ שְׁלֹמֶעֱלָה 46
 מִהָעוֹלָמוֹת וְהֵינּוּ שְׁמִלְאָכִים 47
 מִצַּד עֲצָמָם הֵם בְּמִדְרַגַת 48
 הָעוֹלָמוֹת, וְאִין לָהֶם אֵת הַיְכוּלָת 49
 לְהַמְשִׁיךְ אֹרֶךְ שְׁלֹמֶעֱלָה מִהָעוֹלָמוֹת 50
 אֲבָל עַל-יְדֵי עֲבוֹדַת אֲבָרְהָם, 51
 פְּעַל עֲלֵיהֶם שִׁיְהִיָּה בְּהֵם 52
 אֲכִילַת אָדָם, וְהוּא הַמְּשַׁכְּת 53
 אֹרֶךְ חֲדָשׁ שְׁלֹמֶעֱלָה 54
 מִהָעוֹלָמוֹת בְּדוּמָה לְאִכְלַת שְׁבַת 55
 וְאִכְלַת הַצַּדִיקִים, כְּמִבְּאֹר לְעִיל. 56
 וַיֵּשׁ לֹאמֵר בְּדֶרֶךְ אֲפָשָׁר, 57
 דְּכִשְׁם שְׁבַנְשִׁמּוֹת וּמִלְאָכִים, 58
 אֶף שְׁמִלְאָכִים מִצַּד עֲצָמָם 59
 אִין שִׁנְךָ בְּהֵם 'אֲכִילַת אָדָם', 60
 כִּי בְּהִיוֹתָם בְּתוֹךְ גִּדְרֵי הַמִּצִּיאוֹת אִין 61
 לָהֶם יְכוּלָת לְהַמְשִׁיךְ אֹרֶךְ לְמַעֲלָה 62
 מִהַמִּצִּיאוֹת מִכָּל-מְקוֹם עַל-יְדֵי 63
 הַנִּשְׁמוֹת כְּאִשֶׁר אֲבֵרָה 'עוֹמֵד 64
 עֲלֵיהֶם' נַעֲשֶׂה בְּהֵם גַּם כֵּן 65
 'אֲכִילַת אָדָם', כְּמוֹ כֵּן הוּא 66
 גַּם בְּנִשְׁמוֹת דִּזְרַע אָדָם' 67
 וְזֶהוּ בְּהֵמָה', שְׁאֶף שְׁעֲבוֹדַת 68
 הַנִּשְׁמוֹת דִּזְרַע בְּהֵמָה' (שֶׁהֵם 69
 נִשְׁמוֹת הַבִּינּוֹנִים כּו') הֵיא 70
 עֲבוֹדַת הַבְּרוּרִים, לְלַחֵם עִם 71
 הָרַע כּו', וְנִתְּבָאֵר לְעִיל שְׁאִין לָהֶם 72
 אֵת הַיְכוּלָת לְהַמְשִׁיךְ אֹרֶךְ שְׁלֹמֶעֱלָה 73
 מִהָעוֹלָמוֹת וְעִבּוּדָה זֹו שִׁיִּכֵּת רַק 74
 לְצַדִיקִים הִנֵּה זֶהוּ רַק מִצַּד 75
 עֲצָמָם, אֲבָל עַל-יְדֵי עֲבוֹדַת 76
 הַצַּדִיקִים הַמְּשִׁפִיעִים עֲלֵיהֶם תּוֹסַפַת 77
 אֹרֶךְ וְנִתְּנִים לָהֶם תּוֹסַפַת כּוֹחַ נַעֲשֶׂה 78
 גַּם בְּנִשְׁמוֹת הַבִּינּוֹנִים הָעֵנָן 79
 דִּזְאִילַת אָדָם', הַמְּשַׁכְּת אֹרֶךְ 80
 חֲדָשׁ שְׁלֹמֶעֱלָה מִהָעוֹלָמוֹת. 81
 וְכִמוֹ שְׁפָתוֹב כִּי תִקְנֶה עֲבָד 82

(42) לך לך טז, יג. וראה תניא אגה"ק סו"ס כה. (43) וירא כב, טז. (44) ראה ביאורי הזהר פינחס לאדמו"ר האמצעי קיד, ד ואילך. לאדמו"ר הצ"צ ח"א ע' תקמו ואילך. המשך תרס"ו ע' תנט. תפט. ועוד.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 עבְרֵי־יָמָי, "כִּי תִקְנֶה" קָאֵי עַל מִשָּׁה רַבְנָה, שְׁפַעַל גַּם בְּנִשְׁמוֹת
 2 הַנְּחֻתוֹת שְׁבַבְחֵינִת עֶבֶד עַבְרִי, וּכְמוֹ שְׁכָתוּב⁴⁶ בְּפִרְשַׁת עֵקֶב שְׁמֵשָׁה
 3 רַבְנָה אוֹמֵר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל שְׂאֵם יִשְׁמְעוּ וּיקִימוּ אֶת הַמְצוּוֹת אוֹי וְנִתְתִּי עֹשֶׂב
 4 בְּשֶׁדֶךְ לְכֹהֲמֵתָךְ, וְכוּיּוֹן שׁוֹכֵר כִּאֵן גַּם הִשְׁפַּע לְבַהֲמוֹת יִשׁ לְדִיִּק דָּגָם
 5 בְּנִשְׁמוֹת דְּזֵרַע בְּהֵמָה
 6 הַמְּשִׁיף בְּחֵינֵת עֹשֶׂב כּוֹי
 7 וְהִשְׁפַּע רֹחַנִית עֲלֵינוּה. וְיִוָּבֵן זֶה
 8 הַהִסְבֵּר בְּהִשְׁפַּעַת הַנִּשְׁמוֹת הַגְּבוּהוֹת שֶׁל
 9 "זֵרַע אָדָם" עַל הַנִּשְׁמוֹת שֶׁל "זֵרַע
 10 הַבְּהֵמָה" יוֹבֵן בְּמִכְּל־שֶׁכֶן מִזֶּה
 11 שֶׁהַנִּשְׁמוֹת פּוֹעֵלוֹת בְּמִלְאָכֵים
 12 שְׂיִהְיֶה בָּהֶם 'אֲכִילַת אָדָם',
 13 שֶׁהִיא חִדּוּשׁ גְּדוֹל יוֹתֵר דְּאָם
 14 בְּמִלְאָכֵים שֶׁהֵם נִבְרָאִים,
 15 פּוֹעֵלוֹת הַנִּשְׁמוֹת שְׂיִהְיֶה בָּהֶם
 16 הַמְּשַׁכֵּת אוֹר חֲדָשׁ, שֶׁלֹּמְעֵלָה
 17 מְעוֹלְמוֹת וּנְבֵרָאִים כְּל־שֶׁכֶן
 18 בְּנִשְׁמוֹת שְׂעֻנָּיִם הוּא
 19 שְׂאֵלְקוֹת נַעֲשֶׂה נִבְרָא (שְׂעֻנָּיִם
 20 זֶה שֶׁהַנִּשְׁמוֹת הֵם 'אֵלְקוֹת
 21 שְׂנַעֲשֶׂה נִבְרָא' הוּא בְּכָל
 22 הַנִּשְׁמוֹת, גַּם בְּנִשְׁמוֹת דְּזֵרַע
 23 בְּהֵמָה), הֵרִי בּוֹדָאֵי שְׂעֵל־יָדֵי
 24 הַתְּקַשְׁרוֹתָם שֶׁל הַנִּשְׁמוֹת הַנְּמוֹכוֹת
 25 לְנִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים, (וְכַאֲמוֹר כֹּל
 26 הַנִּשְׁמוֹת הֵן 'אֵלְקוֹת שְׁנַעֲשֶׂה נִבְרָא'
 27 הַיֵּינוּ שֶׁמֵּצֵד מֵהוֹתֵן הֵן לְמַעַלָּה
 28 מֵהַעוֹלְמוֹת) נַעֲשֶׂה גַם בָּהֶם הָעֲנָנִים
 29 דְּ'אֲכִילַת אָדָם'. וְהַיֵּינוּ, שְׂאֵף
 30 שְׂמַצְד־עֲצָמָם עֲבוֹדָתָם שֶׁל
 31 הַנִּשְׁמוֹת הַלּוֹל, בְּחִינַת "זֵרַע בְּהֵמָה"
 32 הִיא עֲבוֹדַת הַבְּרוּרִים שְׁלֹחַם
 33 עַם הָרַע, דְּעַם הַיּוֹת שְׂבַבְיָנוּנִים גּוֹפָא יֵשׁ גַּם בְּן רַבּוּי מְדַרְגּוֹת, הֵרִי
 34 מְדַרְגּוֹת, עַד כְּמַה הִבִּטּוּל שֶׁלָּהֶם לְאֵלְקוֹת עוֹמוֹ, הֵרִי גַם בְּמְדַרְגָּה
 35 הַיּוֹתֵר עֲלִיוְנָה שְׂבַבְיָנוּנִים, עֲבוֹדָתָם הִיא עֲבוֹדַת הַבְּרוּרִים,
 36 וְכָל הַמִּתְאַבֵּק עִם מְנוּל מְתַנּוּל גַּם בְּן כּוֹי⁴⁷, הַיֵּינוּ שְׂעַצֵּם הַמְּגַע
 37 עִם הַגִּשְׁמִיּוֹת וְהַחֲמוּרִית גוֹרֵם לְאָדָם
 38 יָרִידָה נּוֹסֶפֶת בְּמַעֲמָדוֹ וּמִצְבּוֹ הַרוּחִי
 39 וּבְכַפְרֵט מִצְד הָעֲנָנִים הַלֹּא רְצוּיִים
 40 שְׂיֵשׁ אֲצֵל כָּל אֶחָד כְּפִי
 41 שְׂיָדַע אֵינֵשׁ בְּנַפְשִׁיהָ יוֹדַע הָאָדָם
 42 בְּעִצְמוֹ אֵלְיָבָא דְּנַפְשִׁיהָ, כִּשְׁהוּא
 43 בּוֹחֵן אֶת מִצְבּוֹ בְּכַוְנַת הִנְּהָ כָּל זֶה כֹּל
 44 הַקְּשִׁיִּים הַרוּחִיִּים הַלּוֹל שִׁישׁ לְבִינָיִם
 45 הוּא מִצְד־עֲצָמָם, אֲכָל עַל־יָדֵי
 46 הַתְּקַשְׁרוֹתָם לְנִשְׁמוֹת
 47 הַצְּדִיקִים נַעֲשֶׂה גַם בָּהֶם
 48 בְּאֵיכֵלָה שֶׁלָּהֶם, הַפְּעוּלָה הַרוּחִיָּית שֶׁל
 49 'אֲכִילַת אָדָם', הַיֵּינוּ הַמְּשַׁכֵּת
 50 אוֹר חֲדָשׁ שְׁלֹמְעֵלָה
 51 מֵהַעוֹלְמוֹת, אוֹר בְּלִי־גְבוּל.
 52 וְזֶהוּ וְהוּא עוֹמֵד עֲלֵיהֶם תַּחַת
 53 הָעֵץ וַיֵּאכְלוּ, דְּעַל־יָדֵי־זֶה
 54 שְׁהוּא הַצְּדִיק "עוֹמֵד עֲלֵיהֶם",
 55 עַר שְׂטִיטֵי אוֹיֵף זֵי אוֹן
 56 צוֹגְעֵבּוֹנְדֵּעֵן מִיט זֵי, עוֹמֵד
 57 וְנִצֵּב עֲלֵיהֶם וּמְקוֹשֵׁר וּמְחוּבֵּר אִתָּם
 58 פּוֹעֵל שְׂיִהְיֶה בָּהֶם 'אֲכִילַת
 59 אָדָם', וְהַיֵּינוּ שְׂמַמְשִׁיף אוֹר
 60 הַבְּלִי־גְבוּל שִׂיאִיר גַּם בְּכָל
 61 מְקַשְׁרֵיו שְׁלֹמְטָה, שְׂעֵל־יָדֵי־
 62 זֶה נַעֲשֶׂה אֲצֵלֶם אֲצֵל הַמְּקוֹשְׁרִים
 63 תּוֹסֶפֶת חַיּוֹת בְּקִיּוּם הַתּוֹרָה
 64 וְהַמְּצוֹת.
 1 כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עַבְרֵי־יָמָי⁴⁵, "כִּי תִקְנֶה" קָאֵי עַל מִשָּׁה
 2 רַבְנָה, שְׁפַעַל גַּם בְּנִשְׁמוֹת שְׂבַבְחֵינִת עֶבֶד עַבְרִי,
 3 וּכְמוֹ שְׁכָתוּב⁴⁶ וְנִתְתִּי עֹשֶׂב בְּשֶׁדֶךְ לְכֹהֲמֵתָךְ,
 4 דָּגָם בְּנִשְׁמוֹת דְּזֵרַע בְּהֵמָה' הַמְּשִׁיף בְּחֵינֵת עֹשֶׂב
 5 כּוֹי. וְיִוָּבֵן זֶה בְּמִכְּל־שֶׁכֶן מִזֶּה שֶׁהַנִּשְׁמוֹת
 6 פּוֹעֵלוֹת בְּמִלְאָכֵים שְׂיִהְיֶה בָּהֶם 'אֲכִילַת אָדָם',
 7 דָּאָם בְּמִלְאָכֵים שֶׁהֵם נִבְרָאִים, פּוֹעֵלוֹת הַנִּשְׁמוֹת
 8 שְׂיִהְיֶה בָּהֶם הַמְּשַׁכֵּת אוֹר חֲדָשׁ, כְּל־שֶׁכֶן
 9 בְּנִשְׁמוֹת שְׂעֻנָּיִם הוּא שְׂאֵלְקוֹת נַעֲשֶׂה נִבְרָא'
 10 (שְׂעֻנָּיִם זֶה שֶׁהַנִּשְׁמוֹת הֵם אֵלְקוֹת שְׂנַעֲשֶׂה נִבְרָא
 11 הוּא בְּכָל הַנִּשְׁמוֹת, גַּם בְּנִשְׁמוֹת דְּזֵרַע בְּהֵמָה),
 12 הֵרִי בּוֹדָאֵי שְׂעֵל־יָדֵי הַתְּקַשְׁרוֹתָם לְנִשְׁמוֹת
 13 הַצְּדִיקִים, נַעֲשֶׂה גַם בָּהֶם הָעֲנָנִים דְּ'אֲכִילַת אָדָם'.
 14 וְהַיֵּינוּ, שְׂאֵף שְׂמַצְד־עֲצָמָם עֲבוֹדָתָם הִיא עֲבוֹדַת
 15 הַבְּרוּרִים שְׁלֹחַם עִם הָרַע, דְּעַם הַיּוֹת
 16 שְׂבַבְיָנוּנִים גּוֹפָא יֵשׁ גַּם בְּן רַבּוּי מְדַרְגּוֹת, הֵרִי
 17 גַם בְּמְדַרְגָּה הַיּוֹתֵר עֲלִיוְנָה שְׂבַבְיָנוּנִים, עֲבוֹדָתָם
 18 הִיא עֲבוֹדַת הַבְּרוּרִים, וְכָל הַמִּתְאַבֵּק עִם מְנוּל
 19 מְתַנּוּל גַּם בְּן כּוֹי⁴⁷, וּבְכַפְרֵט מִצְד הָעֲנָנִים שְׂיֵשׁ
 20 אֲצֵל כָּל אֶחָד כְּפִי שְׂיָדַע אֵינֵשׁ בְּנַפְשִׁיהָ אֵלְיָבָא
 21 דְּנַפְשִׁיהָ, הִנְּהָ כָּל זֶה הוּא מִצְד־עֲצָמָם, אֲכָל
 22 עַל־יָדֵי הַתְּקַשְׁרוֹתָם לְנִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים נַעֲשֶׂה גַם
 23 בָּהֶם 'אֲכִילַת אָדָם', הַיֵּינוּ הַמְּשַׁכֵּת אוֹר חֲדָשׁ
 24 שְׁלֹמְעֵלָה מֵהַעוֹלְמוֹת, אוֹר בְּלִי־גְבוּל.
 25 וְזֶהוּ וְהוּא עוֹמֵד עֲלֵיהֶם תַּחַת הָעֵץ וַיֵּאכְלוּ, דְּעַל־יָדֵי־זֶה שְׁהוּא "עוֹמֵד עֲלֵיהֶם", עַר שְׂטִיטֵי אוֹיֵף זֵי אוֹן
 26 צוֹגְעֵבּוֹנְדֵּעֵן מִיט זֵי, פּוֹעֵל שְׂיִהְיֶה בָּהֶם 'אֲכִילַת אָדָם', וְהַיֵּינוּ שְׂמַמְשִׁיף אוֹר הַבְּלִי־גְבוּל בְּכָל מְקַשְׁרֵיו
 27 שְׁלֹמְטָה, שְׂעֵל־יָדֵי־זֶה נַעֲשֶׂה אֲצֵלֶם תּוֹסֶפֶת חַיּוֹת בְּקִיּוּם הַתּוֹרָה וְהַמְּצוֹת.

(45) משפטים כא, ב. וראה תו"א ר"פ משפטים. (46) עקב יא, טו. (47) ראה תניא ספכ"ח.

ההפרש בין נשמות ומלאכים, דנשמות יכולות להמשיך את האור שלמעלה מהעולמות, מה שאינן מלאכים, אם יומשך להם אור שלמעלה מהם יתבטלו ממציאותם.